הפניקס קרנות פנסיה מאוזנות וותיקות בע"מ

דוח הדירקטוריון

ליום 30 בספטמבר 2012

תוכן העניינים

	דף
1. תיאור תמציתי של קרן הפנסיה והחברה המנהלת	4-10
2. תאור הסביבה העסקית	11-30
3. מצב כספי קרן פנסיה	31-32
4. תוצאות הפעולות	33-37
5. תחזית זרמי כספים	37
6. השפעות אירועים והתפתחויות חיצוניים לענף הפנסיה	38-42
7. אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי	43-45

דוח הדירקטוריון לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2012 מבטא את השינויים העיקריים במצב העסקי של הפניקס קרנות פנסיה מאוזנות וותיקות בע"מ ("החברה") בתקופה זו, והוא נערך בהתחשב בכך שבידי הקורא גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2011, אשר פורסם ביום 21 במרס, 2012.

דוח הדירקטוריון כולל מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח- 1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה הקיימת בקופה במועד הדוח וכולל הערכות של הקופה או כוונות שלה נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "הקופה מעריכה", "הקופה סבורה", "צפוי/ה" וכדומה, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים.

1. תאור תמציתי של קרנות הפנסיה, קופות הגמל והחברה המנהלת

החברה המנהלת

הפניקס קרנות פנסיה מאוזנות וותיקות בע"מ (לשעבר – הפניקס גמל בע"מ) (להלן: "**החברה**") הינה חברה פרטית העוסקת בניהול קרנות פנסיה וותיקות. החברה התאגדה ביום 11 בדצמבר 2003, והיא בבעלות מלאה של הפניקס חברה לביטוח בע"מ (להלן: "**הפניקס ביטוח**") מקבוצת הפניקס אחזקות בע"מ (להלן: "**קבוצת הפניקס**" או "**הקבוצה**" או "**הפניקס אחזקות**"). החברה הינה בעלת רישיון מבטח בענף בטוח פנסיה ואישור לניהול קרן פנסיה ותיקה מאוזנת.
החברה החליטה בשנת 2009 להעביר את קופות הגמל אשר ניהלה לפניקס פנסיה וגמל בע"מ (להלן - **הפניקס פנסיה**) בכפוף למתווה שאושר על ידי הממונה על שוק ההון הביטוח והחסכון.
בהתאם לאישור אגף שוק ההון הביטוח והחיסכון הועברו הקופות לניהולה של הפניקס פנסיה ביום 31 במרס, 2010 רטרואקטיבית ליום 1 בינואר, 2010.
החברה קיבלה אישור רשות המיסים למתווה.

ביום 19 באוגוסט, 2010 הגישה החברה בקשה לממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון למתן רישיון מבטח בתחום קרנות הפנסיה וכן לשינוי שם החברה ותקנון ההתאגדות שלה.
החל מיום 1 בינואר, 2011 שונה שמה של החברה ל"הפניקס פנסיה חברה לניהול קרנות פנסיה מאוזנות בע"מ". ביום 27 בנובמבר, 2011 שינתה החברה את שמה ל"הפניקס קרנות פנסיה מאוזנות וותיקות בע"מ" ובהתאם תוקן תקנון ההתאגדות של החברה, וזאת בהתאם לאישור רשם החברות ובהתאם לאישור אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.

עם הפיכת החברה לחברה מנהלת, עברה לניהולה בנאמנות קרן פנסיית היסוד עמית - קרן פנסיה ותיקה (להלן - "**הקרן הותיקה**") ובהתאם לכך, מיום 31 בדצמבר 2010, הופסק ניהולה של הקרן הותיקה על ידי הקופה התאגידית עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ (להלן - **עמית**). הקרן הותיקה הועברה ללא תמורה לניהולה בנאמנות של החברה.

עם העברת הקרן הותיקה לניהולה של החברה, תם תוקפו של הסכם למתן שירותי ניהול שנחתם בין עמית לבין הפניקס פנסיה, חברה בבעלות הפניקס חברה לביטוח בע"מ, מכוחו קיבלה הפניקס פנסיה מעמית תמורה עבור השירותים שנתנה.

האמור לעיל בוצע בהתאם להוראות סעיף 104ב(ו) לפקודת מס הכנסה ולתקנות מס הכנסה (תנאים להעברת נכס בפטור ממס בין חברות אחיות), התשנ"ד- 1994, ובהתאם למתווה לשינוי מבני שאושר על ידי אגף שוק ההון, הביטוח והחיסכון והוראות הסדר התחיקתי. שינוי המבנה האמור קיבל את אישור רשות המסים ביום 27 בדצמבר, 2010, בכפוף לתנאים הקבועים בו.

לפי המתווה שאושר על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "**הממונה**"), דמי הניהול בקרן הוותיקה עודכנו החל מיום 1 בינואר,2012 כדלהלן:

א. <u>עמית פעיל</u>:
שיעור של 7% מדמי הגמולים המועברים בשל עמית פעיל מידי חודש.
שיעור של 0.1% בחישוב שנתי מסך הצבירה מיום המעבר ועד לחודש הפרישה לפנסיית זקנה.

ב. <u>עמית מוקפא</u>:
שיעור של 0.8% מהצבירה השנתית או 25 ש"ח, הגבוה מבין השניים.

ג. <u>פנסיונר</u>:
5% מהפנסיה החודשית, שמשלמת הקרן לפנסיונר (ללא שינוי).

קרן הפנסיה

הקופה אושרה לצרכי מס הכנסה כקופת גמל. תוקף האישור עד ליום 31 בדצמבר, 2012.

בקרן מופעלות כיום שלוש תוכניות לצבירת פנסיית יסוד לפי הפירוט הבא:

(1) תוכנית צבירת הפנסיה לעמיתים שהצטרפו עד 31.12.1988

בתוכנית זאת, הפנסיה מחושבת עפ"י ותק צבור ושכר קובע.
על פי תקנון הקרן, עמית שהצטרף עד ליום 31.12.1988 רשאי לבחור, לפני מועד תחילת תשלומי הפנסיה, בחירה בלתי חוזרת בין שתי האפשרויות לחישוב פנסיה ועל פיהן נקבע אופן הצמדת תשלומי הפנסיה:

א. הצמדה לתוספת יוקר - לפי אפשרות זו השכר הקובע לפנסיה יחושב על פי השכר הריאלי הממוצע ועל בסיס לוח הפנסיה הישן כדלקמן:

10 שנות וותק	-	30%
לכל שנה נוספת	-	1.4%
שיעור הצבירה המירבי	-	65%

תקופת האכשרה בתוכנית זאת היא 10 שנים מלאות בהן שולמו לקרן התשלומים המגיעים מהמעסיק והעובד.

ב. הצמדה למדד - לפי אפשרות זו גובה הפנסיה יקבע על פי סכום הצבירה שיצטבר לזכות העמית בהגיעו לגיל הפרישה ועל בסיס חישוב אקטוארי, בתוספת של עד 20%, אולם בכל מקרה הפנסיה לא תעלה על הפנסיה המחושבת לפי אפשרות א' ולא תפחת מ-5% מהשכר הממוצע במשק (פנסיית מינימום).

(2) תוכנית צבירת הפנסיה לעמיתים שהצטרפו החל מ-1.1.1989

תוכנית זאת מבוססת על טבלת צבירת אחוזי פנסיה שנתיים המקנה "מנות פנסיה".
התוכנית מאוזנת אקטוארית ברמה אישית, "המנות" מחושבות בעת התשלום לגבי כל הפקדה בנפרד, לפי גיל ומין העמית.

זכויות הפנסיה נצברות כשהן צמודות למדד יוקר המחיה מדי חודש בחודשו.

שיטה זאת אינה מחייבת תקופת אכשרה, אולם קיימת פנסיית מינימום בשיעור 5% מהשכר הממוצע במשק.

(3) תוכנית לעמיתים שהצטרפו בתקופה 1-3/95 (עמיתי תקופת הביניים)

תוכנית זו מבוססת על טבלת צבירת אחוזי פנסיה שנתיים המקנה "מנות פנסיה" לפי תשואה של 4.6%. התוכנית מאוזנת אקטוארית ברמה האישית "המנות" מחושבת בעת התשלום לגבי כל הפקדה בנפרד לפי גיל ומין העמית. זכויות הפנסיה נצברות כשהן צמודות למדד מידי חודש בחודשו אך תשלום הפנסיה נעשה בסוף החודש בגין החודש שחלף. אין תקופת אכשרה אך יש דרישה לפנסיית מינימום.

<u>קרן סיכון</u>

מטרת קרן הסיכון הינה לצבור עתודות לחיזוקה וביסוסה של קרן הפנסיה.
המקור הכספי של קרן הסיכון הוא מניכוי מעמיתים העוזבים ומושכים את סכום הצבירה שלא כפנסיה חודשית, בשיעורים הבאים:

1) 3% מהצבירה - ממשיכות לפני גיל פרישה.

2) 1% מהצבירה - ממשיכות לאחר גיל פרישה.

3) במקרה מות עמית אין מבוצע ניכוי לקרן סיכון והכספים משולמים במלואם למוטבים (נהנים).

<u>קרן זכויות עוזבים</u>

<u>הקרן כוללת יתרות בסכומים קטנים של עמיתים שפרשו בעבר ולא מימשו את זכאותם למשיכת הכספים.</u>

מסד הנתונים של הקרן הוסב בשנות התשעים ממערכת ידנית למערכת ממוכנת, ועבר לאחר מכן מספר הסבות נוספות. במשך השנים אותרו מקרים, בעיקר של מבוטחים שאינם פעילים שנים רבות, שנתוניהם במחשב אינם מושלמים.
יש לציין כי בעת פנייתו או פרישתו של מבוטח כזה נתוניו של המבוטח (פרטים אישיים וכספיים) מאומתים ומבוקרים על פי תיקו/חשבונו האישי.

<u>עמיתי דור ביניים</u>

הקרן הינה קרן פנסיה וותיקה הסגורה למצטרפים חדשים החל משנת 1995 עמיתים אלו הינם מבוטחים שהצטרפו לקרן הפנסיה בשלושת החודשים הראשונים של 1995 (להלן: תקופת הביניים). בפס"ד אשר ניתן ביום ה-22 בדצמבר 1988 בבית המשפט העליון קובע כי עמיתים שהצטרפו בין ינואר-מרץ 1995 רשאים להיות עמיתים בקרנות הפנסיה לעמיתים וותיקים אולם זכויותיהם ייקבעו לפי פרק עמיתי הביניים בתקנות שאושר על ידי הממונה על אגף שוק ההון, הביטוח וחסכון.
עמיתים אלה הועברו מהקרן המקיפה לקרן היסוד תוך הפרדה מלאה של מנות הפנסיה והיתרות שלהם.

(א) תחומי פעילות עיקריים והשינויים שחלו בהם בתקופת הדוח הכספי.

תחום הפעילות של החברה הינו ביטוח פנסיוני, באמצעות קרן הפנסיה שבניהולה. בהתאם לכך, לקרן עמיתים שכירים ועצמאיים מכל המגזרים במשק.

מספר העמיתים בקרן הפנסיה.
ביום 30 ביוני 2012 מניין חשבונות העמיתים בקרן הפנסיה עמד על 3,204 מתוכו 1,130 חשבונות עמיתים פעילים.

(ב) הרכב ההכנסות בתקופת הדוח - קרן פנסיה יסוד עמית

	ל-9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2012	2011	2012	2011	2011
	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		מבוקר
	אלפי ש"ח				
הכנסות					
ממזומנים ושווי מזומנים	379	263	99	89	410
מהשקעות:					
בניירות ערך שאינם סחירים	18,662	6,570	10,094	3,883	11,521
בניירות ערך סחירים	16,437	(9,092)	13,027	(717)	(5,429)
בפקדונות והלוואות	2,409	(815)	1,542	(500)	(412)
	37,508	(3,337)	24,663	2,666	5,680
הכנסות אחרות	56	20	16	13	37
סיוע ממשלתי ישיר	6,776	5,809	2,530	2,104	8,054
סך כל ההכנסות	44,719	2,755	27,308	4,872	14,181
הוצאות					
דמי ניהול	2,486	2,280	839	686	3,126
עודף הכנסות, נטו מועבר לדוח התנועה בקרן הפנסיה	42,233	475	26,469	4,186	11,055

אגרות חוב מיועדות ממשלתיות

אגרות חוב מיועדות ממשלתיות כוללות אג"ח מיועדות ישנות מסוג "מירון" הנושאות ריבית ריאלית שנתית של 5.57% (עבור עמיתים ותיקים) וכן אג"ח מיועדות ממשלתיות חדשות מסוד "ערד" הנושאות ריבית ריאלית שנתית של 5.05% (עבור עמיתי תקופת הביניים)

(ג) התפתחויות או שינויים מהותיים בהסכמי ביטוח משנה בהשוואה לשנים קודמות, והתפתחויות

ביטוח משנה

הקרן מפעילה תוכנית פנסיית יסוד בלבד ואינה מבטחת את העמיתים בביטוח משנה.

ביטוח משלים (אבדן כושר עבודה ופטירה)
לצורך הרחבת והשלמת זכויותיהם של עמיתי הקרן חלק מעמיתי קרן הפנסיה מבוטחים על חשבונם בביטוח אבדן כושר העבודה וביטוח חיים לסיכוני מוות. ביטוח זה קיים מינואר 1982 עפ"י הסכם המתחדש מידי מספר שנים בין עמית ובין החברה המבטחת, תמורת פרמיה המשולמת ע"י המעבידים והעובדים.ב-1.1.1997 נחתם הסכם עם "איילון חברה לביטוח בע"מ" לתקופה של 5 שנים. ההסכם הוארך לתקופה נוספת מ-1.1.2009 ועד 31.12.2012 . הפוליסה אושרה על ידי הפיקוח.

להלן פרטי הכיסויים וסכומי הביטוח:

מקרה מוות	-	60 משכורות חודשיות של "השכר הקובע".
אבדן כושר עבודה מלא	-	פיצוי חודשי בגובה מכפלת "שיעור הפיצוי" ב"שכר הקובע" בנוסף, תשלם חברת הביטוח לעמית מידי חודש סכום השווה ל- 11.5% משכרו הקובע של העובד. כל זאת החל מתום החודש השישי של אבדן כושר העבודה עד לגיל 65.
שיעור הפיצוי	-	3% לכל שנת ותק פנסיוני עד 10 שנות ותק פנסיוני ראשונות ועוד 1.4% לכל שנת ותק פנסיוני נוספת ולכל היותר 65% מהשכר הקובע לביטוח זה. חישוב הפיצוי החודשי לאבדן כושר הינו לגברים עד גיל 65 ולנשים עד גיל 60.
	א.	**שיעור הפיצוי** שיעור הפיצוי מחושב על בסיס הוותק הפנסיוני בקרן הפנסיה הינו לגברים עד גיל 65 ולנשים עד גיל 60.
	ב.	**תקופת התשלום** הפיצוי משולם עד גיל 65 לגבר ו- 60 לאשה.
כושר עבודה חלקי	-	במקרה של נכות חלקית ותמידית הגורמת לאבדן כושר עבודה תמידי בשיעור שבין 50% ל-74% , ישולם סכום חד פעמי בגובה 30 משכורות חודשיות לפי השכר הקובע והמבוטח ימשיך להיות מבוטח על מחצית הפיצוי החודשי שבו היה מבוטח לפני קרות האירוע ובכל מקרה לא יותר מ- 50% מהכנסתו החודשית.

הביטוח בא לתת פתרון למקרה נכות ושאירים לפני גיל הפרישה לזקנה. הקרן אינה נושאת באחריות הביטוחית אלא מהווה גורם המתווך בין העמיתים שבחרו להיות מבוטחים לבין חברת הביטוח, ללא תמורה.

(ד) <u>אירועים חריגים, לרבות ארגון מחדש של קרן הפנסיה ו/או החברה המנהלת, אמצעי התייעלות שננקטו, שינויים מהותיים בבעלות או בהנהלה, רכישת חברות.</u>

1. החל מיום 1 בינואר, 2011 שונה שמה של החברה ל"הפניקס פנסיה חברה לניהול קרנות פנסיה מאוזנות בע"מ", וביום 27.11.2011 שינתה החברה את שמה ל"הפניקס קרנות פנסיה מאוזנות וותיקות בע"מ", ובהתאם תוקן תקנון ההתאגדות של החברה, וזאת בהתאם לאישור רשם החברות ובהתאם לאישור אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.

2. בתוקף מיום ה - 1 בינואר 2011 הופסק ניהולה של הקרן על ידי החברה. הקרן הועברה ללא תמורה לניהולה בנאמנות של הפניקס מאוזנת.

עם העברת הקרן לניהולה של הפניקס מאוזנת תם תוקפו של הסכם למתן שירותי ניהול שנחתם בין עמית בע"מ לבין חברת התפעול, מכוחו קיבלה חברת התפעול מעמית בע"מ תמורה עבור השירותים שנתנה.

האמור לעיל בוצע בהתאם להוראות סעיף 104ב(ו) לפקודת מס הכנסה ולתקנות מס הכנסה (תנאים להעברת נכס בפטור ממס בין חברות אחיות), התשנ"ד- 1994, ובהתאם למתווה לשינוי מבני שאושר על ידי אגף שוק ההון, הביטוח והחיסכון והוראות הסדר התחיקתי.

שינוי המבנה האמור קיבל את אישור רשות המסים ביום 27 בדצמבר, 2010, בכפוף לתנאים הקבועים בו.
לפי המתווה שאושר דמי הניהול יועלו כדלהלן:
בשל עמית פעיל:
- 7% מדמי הגמולים המועברים בשל עמית פעיל מידי חודש.
- 0.1% בחישוב שנתי מסך הצבירה מיום המעבר ועד לחודש הפרישה לפנסיית זקנה.
בשל עמית מוקפא, שיעור של 0.8% מהצבירה השנתית או 25 ש"ח, הגבוה מבין השניים.
בשל פנסיונר 5% מהפנסיה החודשית, שמשלמת הקרן לפנסיונר (ללא שינוי).

3. ביום 23 במרס, 2011 חתמה החברה הסכם למתן שירותי תפעול עם הפניקס פנסיה. במסגרת ההסכם תעניק הפניקס פנסיה לחברה את שירותי התפעול הנדרשים לניהולה של קרן הפנסיה הותיקה עמית בהתאם להסדר התחיקתי. בגין שירותי התפעול האמורים לעיל תשלם החברה דמי תפעול בשיעור של 0.1% מסך הנכסים המנוהלים של קרן הפנסיה עמית.
ההסכם בתוקף עד ליום 31 בדצמבר, 2011 ומתחדש באופן אוטומטי לשנה נוספת אלא אם אחד הצדדים מבקש אחרת בהודעה מראש של 30 יום.

4. <u>שינויים בתקנון</u>

א. בשינוי התקנון שבוצע ביום 1 בינואר, 2011, זכויות העמיתים בקרן נשארו ללא שינוי מעצם העברת הניהול מרצון לחברה המנהלת למעט שינויים בדמי הניהול כפי שיובהר להלן. ככל שישנם שינויים הם נובעים משינויי חקיקה שהתחייבו ללא כל קשר לשינוי המבני.

1. **הוספו הגדרות להלן -**
בר קצבה – עמית שעבר את גיל הפרישה וזכאי לפנסיית זקנה על פי התקנון, אך טרם מימש את זכותו לקבלה.
עמית מוקפא - עמית שלא משולמים עבורו לקרן דמי גמולים חודשיים באופן שוטף ורצוף במשך שלושה חודשים רצופים ולא חזר לשלם דמי גמולים.
פנסיה מינימאלית - פנסיה חודשית שאינה פחותה מ- 5% משכר ממוצע במשק כמשמעותו לפי סעיף 2(ב) לחוק הביטוח הלאומי לעניין גמלאות ודמי ביטוח, כפי שיהיה בתוקף מזמן לזמן.
צבירה חדשה- סכומים שיצטברו לזכות העמית החל מ- 1.1.2011 לרבות התשואה על סכומים אלה בלבד.
2. **לעניין שינוי בדמי הניהול** - ראה סעיף ד-2 לעיל.
3. **פנסיה לאלמנתו ויתומיו של בר קצבה / פנסיונר :**
בהתאם לתקנות מס הכנסה אלמנת פנסיונר או אלמנת עמית שנפטר לאחר שעבר את גיל הפרישה (בר קצבה) תהא זכאית לפנסיה בלבד.
אלמנת פנסיונר תקבל 60% מהפנסיה שצבר ואילו אלמנת פנסיונר שגילו במועד הפטירה פחות מגיל 50 תקבל 30%.
אלמנת בר קצבה תקבל פנסיה לפי חישוב אקטוארי.
היתומים יקבלו פנסיה על פי התקנון.
4. **החזרת כספים:**
לא חל שינוי בכללי החזרת כספים לעמית.
לא חל שינוי בכללי החזרה לאלמנת פנסיונר. היא זכאית לקבל פנסיית שאירים.
לא חל שינוי בכללי החזרת כספים לאלמנת עמית שנפטר בטרם הגיעה לגיל פרישה.
אלמנת בר קצבה תקבל רק פנסיה, אלא אם כן היא זכאית לפנסיית מינימום.
השינוי נובע מהוראות תקנות מס הכנסה.
בהיעדר אלמנה או ילדים עד גיל 18 , תשולם הצבירה לידי המוטבים ובהיעדרם לידי היורשים.

ב. ביום 28 בנובמבר, 2011 אישר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון תיקון נוסף בתקנון הקרן לפיו שם החברה המנהלת את קרן הפנסיה שונה, כך ששמה החדש יהא "הפניקס קרנות פנסיה מאוזנות וותיקות בע"מ (במקום השם הקודם: "הפניקס פנסיה חברה לניהול קרנות פנסיה מאוזנות בע"מ"). לשינוי זה אין כל השפעה על יתר הוראות התקנון או על זכויות העמיתים בקרן הפנסיה. ביום 21 בפברואר, 2012 אישר הממונה על שוק ההון , ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, תיקון נוסף בתקנון הקרן ולפיו תוקנו ניסוחי ההוראות לגבי תשלום פנסיה לאלמנת ויתומי פנסיונר ובר קצבה, לרבות תיקון ניסוח בפרק החזרת כספים – והכל בנוגע לעמיתי הביניים כמוגדר בתקנון.

5. לעניין גירעון/עודף אקטוארי ראה סעיף 3(ב) לדוח.

2. <u>תאור הסביבה העסקית</u>

תחום פעילות הקרן הינו חיסכון לזמן ארוך באמצעות קופות גמל. תחום זה מורכב באופן כללי מקופות גמל (בשמן החדש קופות גמל לא משלמות לקצבה) לסוגיהן השונים ומקרנות פנסיה, בשמן החדש (קופות גמל משלמות לקצבה). הקרן פועלת בענף משנה של קרנות פנסיה וותיקות, אשר אינן קולטות מבוטחים חדשים משנת 1995 והלאה.

תחום זה קיבל העדפה לאומית באמצעות הטבות מס , במטרה לקדם את החיסכון ארוך הטווח וכפתרון להבטחת הכנסה חודשית לפורשים מעבודה בגיל פרישה תחום זה פועל על פי רגולציה רחבה שהתפתחה רבות בשנים האחרונות מתוך מטרה להסדיר את הפעילות ולמסדה בחקיקה ראשית.

החשיפה הגבירה את המודעות של האזרח לכל נושא התשואה, ומגדיל הן את החיסכון לטווח ארוך והן את הביקוש לשירותי ניהול נכסים.

במקביל למודעות להבדלים בין התשואות, יהיה צורך להמשיך לפתח ולקבוע כלים אובייקטיביים לבחינת השוני בין הסיכונים, על מנת שייווצרו כלים להשוואת התשואה של כל אפיק לתשואה של נכסים אחרים בעלי אותו אפיון של סיכון. הרגולטור החל משנת 2009 מחייב את הגופים לפרסם מדד ניהול סיכונים על פי מודל אחיד שאושר על ידי אגף שוק ההון, פרסום מרכיבי תשואה וכן קיימת טיוטא המחייבת את הגוף המוסדי להצהיר על מדיניות ההשקעה שלו ועל יעדי התשואה. פרמטרים אלו יאפשרו לחוסכים להשוות באופן אובייקטיבי את הסיכון הגלום בהשקעות הקופות השונות. כמו כן התחום נפתח לתחרות גדולה ולניידות כספים בין סוגי החיסכון לטווח ארוך כתוצאה מפרסום תקנות הניוד המאפשרות למעשה ניוד חלק של כספים בין כל מרכיבי החיסכון לטווח ארוך.

לדעת החברה אין השפעה של נושא זה על פעילות הקרן מכיוון שמדובר בקרן פנסיה סגורה הזכאית לאג"ח מיועדות ותקנות וחוזרי הניוד אינם חלים עליה.

תקנות, חוזרים וטיוטות חוזרים עיקריים הרלבנטיים לפעילות החברה שפורסמו או עודכנו על-ידי המפקח בשנת 2012 ועד מועד הדוח

להלן יפורטו חלק מהוראות תהליכי חקיקה ותקינה שעשויים להשפיע מהותית על מצב הקרן ועל תוצאות פעילותיה וכן פירוט בדבר חקיקה ראשית, תקנות, חוזרים וטיוטות חקיקה וחוזרים עיקריים שפורסמו בשנת 2012 עד מועד חתימת הדוח:

א. בחודש אוגוסט 2005 נתקבלו בכנסת שלושת החוקים הבאים, שחוקקו לפי הצעת הממשלה בהסתמך על המלצות הצוות הבין-משרדי לעניין הרפורמה בשוק ההון (המוכר כ"ועדת בכר"):

חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2005, במסגרתו בוצע תיקון נרחב בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

חוק הפיקוח על הגמל (חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (התשס"ה-2005) - חוק זה מסדיר את אופן התנהלותן של חברה מנהלת של קופות גמל (וקרנות פנסיה בכלל זה) ושל קופות הגמל עצמן, במסגרת החוק, בוטלה הסמכות להתקנת תקנות מס הכנסה (מכוח הוראות פקודת מס הכנסה) ונקבע כי הוראות תקנות מס הכנסה ייוותרו על מכונן עד להתקנת תקנות חדשות לפי חוק הפיקוח על הגמל. הנושאים שהוסדרו עד כה במסגרת תקנות מס הכנסה מוסדרים עתה במסגרת חוק הפיקוח על הגמל, וחקיקת המשנה שתותקן מכוחו - מתן רשיון לחברה מנהלת, החזקת אמצעי השליטה בחברה מנהלת, אורגני החברה המנהלת ונושאי המשרה בה, מתן אישור קופת גמל תקנון קופת הגמל, ניהול חשבונות בקופת הגמל, כללי ההפקדות בקופות הגמל וכללי משיכת כספים מהן, ניהול נכסי קופת הגמל והשקעת כספיה, הדיווח לעמיתים ולציבור, הפיקוח על ניהול קופת הגמל, כללים לגבי הטלת עיצום כספי וקנס אזרחי, סעיף עונשין מפורט, תובענה ייצוגית ותביעה נגזרת.

במסגרת חוק הפיקוח על הגמל נקבעה זכותו של עובד לבחור את קופת הגמל בה יפקיד מעבידו את הכספים עבורו, ככל שיש לעובד זכות להפקדת כספים על שמו בקופת הגמל (אף אם הזכות נקבעה במקורה לגבי קופת גמל פלונית), בהקשר זה נקבע כי במידה והעובד הזכאי לא בחר בקופת גמל מסוימת בהתאם לזכותו זו, תהא ההפקדה בקופת הגמל שזהותה נקבעה בדין או בהסכם המעניק לעובד את הזכות להפקדת כספים על שמו בקופת גמל.

חוק הייעוץ (חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005, בשמו הקודם: חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה-2005 - בחוק זה הוסדרו מקצועות הייעוץ הפנסיוני והשיווק הפנסיוני, נקבע כי העיסוק במקצועות אלה הוא עיסוק מוסדר וטעון רישוי, ונקבעו חובותיהם של היועץ הפנסיוני (העוסק בייעוץ פנסיוני ליחידים מבלי שתהא לו זיקה לגוף מוסדי הפועל בענף הפנסיוני - מבטח או חברה מנהלת של קופות גמל) ושל המשווק הפנסיוני (שהוא סוכן ביטוח פנסיוני או סוכן שיווק פנסיוני שיש לו זיקה לגוף מוסדי כאמור, העוסק בייעוץ פנסיוני ליחידים), ובכלל זה חובות זהירות ואמון כלפי הלקוח. נקבע כי עסקה של יחיד במוצר פנסיוני (וקרן פנסיה בכלל זה) תיערך רק בהמשך לייעוץ פנסיוני או לשיווק פנסיוני, נקבעו כללים לפיקוח על בעל רשיון ייעוץ פנסיוני או שיווק פנסיוני, ובכלל זה הוראות בדבר הטלת עיצום כספי וקנס אזרחי והוראת עונשין מפרטת.

בחוק הייעוץ נקבעו הוראות לגבי העיסוק בייעוץ פנסיוני של תאגיד בנקאי, עוד נקבע בחוק הייעוץ כי יועץ פנסיוני רשאי לקבל עמלת הפצה מחברה מנהלת, בשיעור מרבי שייקבע בתקנות, ובלבד שחישוב העמלה ייעשה ללא תלות במוצר שעליו המליץ היועץ ללקוח, בהקשר זה הותקנו תקנות הפיקוח על שירותים

פיננסיים (קופות גמל) (עמלות הפצה), התשס"ו-2006, בהן נקבע כי עמלת ההפצה המרבית שניתן לשלם ליועץ פנסיוני, עקב עסקה שנערכה באמצעות היועץ במוצר הפנסיוני של החברה המנהלת המשלמת את עמלת ההפצה, בהמשך לייעוץ הפנסיוני המתמשך שהעניק היועץ ללקוח, או עקב השארת כספים באותה קופת גמל עקב אותו ייעוץ, תהא בשיעור מרבי של 0.10% מנכסי הלקוח בקופת הגמל הנובעים מהפקדות בגינו שבוצעו עד שנת 2005, ובשיעור מרבי של 0.25% מנכסי הלקוח בקופת הגמל הנובעים מהפקדות בגינו שבוצעו בשנת 2006 ואילך.

ב. בחודש ינואר 2008 נחקק תיקון חוק הגמל (חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 3), התשס"ח-2008), לפיו כלל הכספים המופקדים בקופות הגמל האישיות שנוהלו כקופות הוניות עד סוף שנת 2007 (קופות גמל אישיות לתגמולים ולפיצויים, ביטוחי מנהלים הוניים) - יהיו מיועדים למטרות קצבה בלבד, וקופות הגמל האמורות יהפכו לקופות גמל לא משלמות לקצבה, דהיינו קופות שרשאיות לשלם את כספי התגמולים שהופקדו בהן משנת 2008 ואילך רק על דרך של העברתם לקופות גמל משלמות לקצבה (שהן קופות המורשות לשלם תשלומי פנסיה חודשיים לעמיתים). בתיקון חוק הגמל נקבע כי לא יחול שינוי לעניין משיכת כספי הפיצויים בסכום הוני (בהתקיים התנאים הנדרשים לשם כך) ולעניין מעמדם של הכספים שהופקדו בקופות ההוניות עד יום 31 בדצמבר 2007, וכי ניתן יהיה להוון תשלומי פנסיה ככל שהם עולים על סכום פנסיה מזערי שנקבע לעניין זה.
קופות מרכזית לפיצויים המיועדת למעביד, המבקש לצבור כספים להבטחת פיצויי פיטורין לעובדיו. הקופה אינה קופה אישית, העמית הינו המעביד וצבירת הכספים היא במרוכז על שם המעביד, עבור עובדיו. ההפרשות לקופה מוכרות כהוצאה למעביד והכספים נמצאים בבעלותו עד לשחרורם לטובת עובדיו.
בתיקון 3 לחוק חוק הגמל נקבע כי משנת 2008 ואילך נאסרה ההפקדה בקופות הגמל המרכזיות לפיצויים (הוראות מעבר בתיקון האמור קובעות כי יותרו הפקדות בקופות מסוג זה - רק הפקדות של עמיתים-מעסיקים קיימים ורק בגין עובדיהם של אותם מעסיקים שבגינם הופקדו בקופות כספים בדצמבר 2007 - עד סוף שנת 2010). בהתאם להוראות התיקון לחוק הגמל, החל מיום 1 בינואר 2011 נסגרו הקופות המרכזיות לפיצויים להפקדות חדשות.

ג. בחודש ינואר 2008 נכנס לתוקפו צו ההרחבה להסכם הקיבוצי הכללי שנחתם בחודש נובמבר 2007 והקובע הסדר של פנסיית חובה לכל עובד, והמחיל את הוראות ההסכם הקיבוצי האמור על כלל המשק. הוראות ההסכם הקיבוצי וצו ההרחבה האמורים קובעות כי הביטוח הפנסיוני לפיהם לעובד שלא יבחר במכשיר אחר יבוצע בקרן פנסיה חדשה מקיפה, וקובעות הסדר מדורג לגבי שיעורי דמי הגמולים מן השכר המבוטח. לפי הוראות הסדר פנסיות חובה חובת הביטוח הפנסיוני לפיו חלה לעניין כל עובד מגיל 20 - באשה או 21 - בגבר, ועד גיל 67 (בתנאי שהפורש בגיל זה מקבל קצבה), והיא חלה על ביטוח השכר שעד גובה השכר הממוצע במשק. ההסדר מחריג מתחולתו עובדים שיש להם הסדרי פנסיה מיטיבים, כהגדרתם בהסדר פנסיית חובה. בחודש ספטמבר 2010 נחתם הסכם קיבוצי בין ההסתדרות ולשכת התיאום של ארגוני המעסיקים המתקן את ההסכם הקיים לביטוח פנסיוני מקיף במשק (פנסיית חובה) ולפיו בשנת 2014 יוגדלו שיעורי ההפקדה במסגרת הסדר פנסיית חובה כך שהם יעמדו על 17.5%. בחודש ספטמבר 2011, שר התמ"ת פרסם צו המאמץ את ההסכם הקיבוצי האמור על כלל העובדים במשק.

ד. בחודש פברואר 2008 אושרו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008, לפיהן ניתן יהיה לבצע העברות של סכומים צבורים בין קופות הגמל השונות גם אם הן מסוגים שונים (למשל - העברת כספים מביטוח מנהלים הוני לקרן פנסיה), ובלבד שלא תהא העברה מקופת גמל למטרת קצבה לקופת גמל הונית. התקנות האמורות נכנסו לתוקפן באופן מלא בראשית 2009 והן צפויות להרחיב את התחרות בין הגופים המוסדיים השונים (קרנות פנסיה, חברות ביטוח וקופות גמל) גם לעניין ניהול הכספים הצבורים

המנוהלים על ידם, מעבר לתחרות על ההפקדות החדשות המופקדות במכשירים השונים. בחודש דצמבר 2011 פורסמו טיוטה שנייה לתיקון תקנות וחוזר העברת כספים בין קופות גמל. בטיוטות מוצע לערוך שינויים לגבי אופן הטיפול בבקשה להעברת כספים בין קופות גמל, המתכונת לפיה יש לערוך את העברת המידע בין הגופים, וכן הוראות טכניות נוספות. בטיוטות מוצע להוסיף הוראות חדשות בעניין העברת כספים בין קופות גמל המנוהלות באמצעות אותה חברה מנהלת, העברת נתוני תשואת קופת הגמל במקרה של איחור בהעברת כספים, משלוח הודעות למעסיקים בעת העברת כספים הכוללת רכיב פיצויים והוראות נוספות.

ה. בחודש פברואר 2012 פורסמו התקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב-2012 ותקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) (תיקון מס' 2), התשע"ב-2012 (להלן ביחד - התקנות החדשות). בהתאם לתקנות החדשות דרישת ההון מחברות מנהלות הינה בסכום הגבוה מבין סכום ההון עצמי התחלתי בסך 10 מיליוני ש"ח או סכום שלושת אלה: (1) 0.1% מהנכסים המנוהלים עד תקרה של 15 מיליארד ש"ח (2) 0.05% מהנכסים המנוהלים מעל התקרה האמורה בסעיף (1) לעיל (3) 25% מההוצאות השנתיות. הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון (להלן – "הממונה") רשאי להורות על הפחתת דרישות ההון או הגדלתן בהתחשב, בין היתר, בסיכונים המאפיינים את פעילותה של החברה המנהלת, ובלבד שהגדלת דרישות ההון תהיה לתקופה קצובה. בהתאם לסמכותו פרסם הממונה, בחודש פברואר 2012, חוזר שעיקריו מתן הקלות בדרישות ההון לחברות מנהלות מסוימות. חברה מנהלת נדרשת להעמיד הון נוסף בגין חברות מנהלות נשלטות ובגין סכום הנכסים המוחזקים בניגוד להוראות דרכי השקעת ההון העצמי הנדרש הכלולות בתקנות החדשות. כמו כן כוללות התקנות החדשות דרישה להחזקת נכסים נזילים בשיעור של 50% לפחות מההון העצמי המזערי הנדרש. חברה מנהלת תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם הונה העצמי הוא לפחות בגובה ההון העצמי הנדרש ממנה לפי התקנות החדשות. התקנות החדשות כוללות הוראות מעבר להשלמת ההפרש שבין ההון שהיה נדרש ממנה במועדים הנקובים להלן לבין ההון שהיה נדרש ממנה ערב פרסום התקנות החדשות (להלן – "ההפרש"), עד ליום 31 בדצמבר 2014 כדלהלן: עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 במרס, 2012 לפחות 30% מההפרש; עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר, 2012 לפחות 60% מההפרש; עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר, 2013 לפחות 80% מההפרש; עד ליום 31 בדצמבר, 2014 יושלם מלוא הפרש.

בחודש יולי 2009 נתקבל חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (המוכר כ"חוק ההסדרים"), ובמסגרתו תוקן חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 ונקבע בו כי החל מחודש ינואר 2011 לא תהא חברה מנהלת רשאית לנהל יותר מקופת גמל אחת מכל סוג שנמנה בתיקון לחוק קופות הגמל ובכלל זה קרנות פנסיה ותיקות וחדשות לסוגיהן, קופות גמל אישיות וחלק מקופות הגמל המרכזיות, אך למעט - ככלל - קופות גמל שההצטרפות אליהן אסורה או מוגבלת). שר האוצר הוסמך לקבוע בתקנות חריגים בהקשר זה. ההוראה נדחתה לחודש יולי 2011, ולאחר מכן לחודש ינואר 2012. החברה פעלה על פי הוראות אלה ומיזגה ביום 1.1.2012 את קופות הגמל שבניהולה. בחודש פברואר 2012 אושרו בועדת העבודה של הכנסת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הרשאה לנהל יותר מקופת גמל אחת) התשע"ב- 2012, לפיהן מוצע כי חברה מנהלת שניהלה יוצר מקופת גמל אחת מאותו סוג באמצעות מתפעלים שונים, תהא רשאית לעשות כן עד לשנת 2014.

ו. ביום 30.8.12 התפרסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(הרשאה לנהל יותר מקופת גמל אחת) התשע"ב- 2012.התקנות מאפשרות לחברות המנהלות קופות מאותו סוג באמצעות מספר מתפעל, להמשיך לעשות כן עד 2014.

ז. המודל החכ"מ (חיסכון כספי מותאם) הוא כינוי לרפורמה שמטרתה התאמת החיסכון הפנסיוני למאפייני העמית ובעיקר לגילו. המודל גובש בעקבות כשלים הקיימים, לטענת הממונה, כיום בניהול ההשקעות של כספי החיסכון הפנסיוני, אשר באים לידי ביטוי בכך שניהול ההשקעות נעשה במשותף לכל החוסכים, מבלי לקחת בחשבון את מאפייניהם השונים. בחודש יולי 2009 פורסמה טיוטה ראשונה לחוזר העוסק בהתאמת מסלולי החסכון למאפייני העמית, וכן טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הקמת מסלולי ברירת מחדל), התשס"ט – 2009. בחודש יולי 2010 ובינואר 2012 פורסמו טיוטות נוספות של החוזר והתקנות האמורים. עפ"י הטיוטות גופים מוסדיים (קופות גמל, קרנות פנסיה וקופות ביטוח) יידרשו להקים מסלולי השקעה נפרדים עבור חוסכים בגילאים שונים. בנוסף, הגופים המוסדיים יהיו רשאים להרחיב את המודל ולהפריד בין כספי החוסכים גם על פי מאפיינים נוספים, כגון: העדפת סיכון, מצב כלכלי וכדומה. בהתאם לטיוטות, חוסכים המצטרפים למוצר חיסכון פנסיוני ישויכו כברירת מחדל אל המודל החכ"מ, כל עוד לא בחרו במסלול השקעה אחר. בטיוטות מוצע כי תהליך העברת החוסכים למסלולים המתאימים למאפייניהם יהיה הדרגתי, על פני מספר שנים, כאשר בתחילה יועברו מקבלי הקצבאות למסלולים המתאימים להם, לאחר מכן יועברו החוסכים המבוגרים ולבסוף החוסכים הצעירים. בהתאם לטיוטה המוצעת, תחילתן של תקנות אלה 1.1.2013.

ח. בחודש נובמבר, 2010, התקבל תיקון לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מספר 5). התיקון כולל הסדרה של מספר נושאים וביניהם: תיקון סעיף 15א לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, באופן המתיר לחברה מנהלת של קופת גמל לקצבה לנהל קופות גמל לקצבה ובלבד שלא תנהל יותר מקרן פנסיה מקיפה חדשה אחת. בכך בוטלה המגבלה על חברה מנהלת של קרן ותיקה לנהל רק את הקרן הותיקה. כמו כן, התיקון קובע סמכות למפקח על שוק ההון, ביטוח וחסכון לאשר לחברה מנהלת לעסוק בעיסוקים נוספים הנוגעים למוצרים פנסיוניים, המוסדרים על פי אחד מחוקי הפיקוח על שירותים פיננסיים וזאת מלבד ניהול קופות גמל כפי שקיים כיום. נקבע שלצורך היוון חלק ההקצבה שמעבר לסכום הקצבה המזערי יובאו בחשבון סכומי הקצבה המשולמת לעמית מקופה אחרת או מפנסיה תקציבית. היינו, עד לתיקון עמית היה זכאי להוון את כספי הגמולים שלו בקופה רק אם סכומם עלה על סכום הקצבה המזערי באותה קופה, ואילו במסגרת התיקון מובאים בחשבון לצורך חישוב סכום הקצבה המזערי גם סכומי קצבה המשולמים לעמית מקופה אחרת וכן פנסיה תקציבית. הוגדר סכום צבירה מזערי לסך של 80,000 ש"ח (צמוד למדד), אותו רשאי למשוך מי שהגיע לגיל פרישה מקופה לא משלמת לקצבה ללא צורך בהעברה לקופת גמל משלמת בתנאי שסך הכספים בחשבונותיו בקופת הגמל הלא משלמת, בקופות גמל לא משלמות אחרות ובקופות גמל משלמות שאינן קרן ותיקה, איננו עולה על סכום הצבירה המזערי האמור, ובתנאי שלא משולמת לא קצבה מקופה לא משלמת שאיננה קרן ותיקה, ואם משולמת לו, סך הקצבאות המשולמות לו מקופות גמל משלמות בתוספת פנסיה תקציבית עולות על סכום הקצבה המזערי.כן הוגדר המושג פנסיה תקציבית. נקבעו תנאים בהם רשאי השר, באישור ועדת הכספים לקבוע כי עמית יהיה רשאי למשוך כספים ממרכיב התגמולים, בקופה לא משלמת ובקופה משלמת בדרך של היוון לסכום חד פעמי ובהם- מצב בריאותי של העמית, ילדו, הורה, נכות וכיוצ"ב. בתיקון נוספו הפרות נוספות לפיהם יוכל הממונה להטיל עיצום כספי על גופים מוסדיים ובהן- אי מילוי הוראות בדבר אופן חישוב נכסים לכיסוי התחייבויות תלויות תשואה, אי שליחת דוחות תקופתיים ודוחות נוספים, אי מילוי הוראות בדבר פרסום ביטוחים תלויי תשואה. כמו כן, נקבעה הוראת שעה לעניין החזר כספים ששולמו לקופות גמל לא משלמות לקצבה עד ליום 30 ביוני, 2011, בהתאם לתנאים המפורטים בהוראת השעה.

בחודש יוני 2010 פורסמו הוראות לעניין דרכי פעולתה וניהולה של המסלקה לחיסכון לטווח ארוך בע"מ וכן תוקן חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים במטרה להסדיר את הליך רישוי החברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית מרכזית והליך הפיקוח על חברה כאמור. על פי גישת אגף שוק ההון במשרד האוצר, מסלקה פנסיונית תייעל את תהליכי העבודה הקשורים בהעברת מידע וכספים, על ידי קביעת מכנה משותף טכנולוגי לכל הגופים המעורבים בשוק הפנסיוני, והסדרת תהליכי העבודה. הממשלה מקדמת את הקמתה של המסלקה במסגרת תהליך חקיקה. במהלך שנת 2010 הוקמה חברת "המסלקה לחיסכון לטווח ארוך בע"מ". חברה זו הוקמה בבעלות משותפת של מספר בנקים וחברות ביטוח ומטרתה להקים לייסד ולנהל מסלקת מידע וכספים בתחום החיסכון ארוך הטווח עבור ציבור הלקוחות, המפיצים והיצרנים. החברה האמורה שוקדת באמצעות מספר וועדות מקצועיות אשר הוקמו, על בניית תכניות עבודה בהיבטי תהליכים ומיחשוב אשר יעלו בקנה אחד עם תהליך החקיקה בנושא הקמת המסלקה. בחודש פברואר 2011 נחקק חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני) (תיקון מס' 3), התשע"א–2011. בהתאם לתיקון לחוק, נוספו מספר פרקים לחוק הייעוץ אשר עניינם הסדרת הליך רישוי של חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית ומנגנוני הפיקוח על חברה כאמור. הוראות החוק מסדירות את סמכויות הממונה לקביעת הוראות הנוגעות למתן רישיון לחברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית וכן הוראות ביחס לדרכי פעילותה וניהולה של מערכת סליקה פנסיונית, מתוך מטרה להגן על ענייני משתמשי המסלקה ומקבלי השירות מהמשתמשים ולמניעת ריכוזיות בתחום הייעוץ והשיווק הפנסיוני. כמו כן בחוק נקבעו כללים לעניין פיקוח הממונה על אבטחת המידע המועבר במסלקה. בהתאם לתיקוני החקיקה האמורים, שחוקקו לאחר הקמת חברת "המסלקה לחיסכון לטווח ארוך בע"מ", התאפשר גם לחברות נוספות בתחום לפעול כמסלקה פנסיונית, וזאת חרף המגמה הראשונית של הממונה על שוק ההון להקים מסלקה פנסיונית אחת ראשית. בחודש יולי 2011 פורסמה הודעה על מכרז לבחירת ספק להקמת מערכת סליקה פנסיונית מרכזית והפעלתה. בנובמבר 2011 פרסם המפקח טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים) (אבטחת מידע במערכת סליקה פנסיונית מרכזית), התשע"א-2011. טיוטת התקנות מציעה לקבוע הוראות שונות בנוגע לאבטחת מידע במערכת סליקה פנסיונית מרכזית. בחודש פברואר 2012 פרסם המפקח טיוטת חוזר חובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית. בטיוטת החוזר מוצע לקבוע את הפעולות שיש לבצען באמצעות מערכת הסליקה. מוצע בטיוטה כי דמי השימוש עבור שרותי מערכת הסליקה ייקבעו במכרז ויחולו על ידי המשתמשים בשירותי המערכת בהתאם לתועלת שהם עשויים להפיק מהשימוש בה. מאחר שמערכת הסליקה צפויה לייעל תהליכי עבודה של הגופים המוסדיים ולהקל על ביצוע שיווק פנסיוני ויעוץ פנסיוני, ובכך להשפיע על היקף נכסי החיסכון הפנסיוני שהגופים המוסדיים מנהלים, מוצע כי הגופים האמורים ישתתפו בשיעור מהותי מעלות הפעלת המערכת לפי היקף הנכסים שהם מנהלים. בהתאם לאמור, ובכפוף לאישור ועדת המכרזים, בכוונת המפקח לקבוע כי בשנה הראשונה הגופים המוסדיים יישאו ב-70% מסך עלות ההפעלה השנתית שתקבע, בשנה השנייה ב-65%, בשנה השלישית ב-60% ובשנה החמישית ואילך ב-50%. שאר המשתמשים יישאו ביתרת העלות לפי היקף השימוש שלהם בפועל בשירותי מערכת הסליקה, בהתאם לתעריף קבוע לפעולה.תחילתו של חוזר זה תהיה תשעה חודשים ממועד התקשרות עם הספק, כפי שיפורסם על ידי הממונה. השלכות פעילות המסלקה על ענף החסכון הפנסיוני אינן ודאיות בשלב זה, עקב העובדה שהתהליך הינו בשלבים מוקדמים יחסית. נראה כי יישום מלא של פעילות המסלקה צפוי להוביל להגברת השקיפות בענף ומכאן להגברת התחרות בו וכן להקלת הפעילות של יועצים פנסיוניים בכלל ובנקים בפרט בענף הפנסיוני. מאידך, יישום כזה עשוי בטווח הקצר להגביל או

לעכב פיתוח של מוצרים או טכנולוגיות חדשות עקב אילוצים תפעוליים במסלקה. פעילות המסלקה יכולה להשפיע אף על היקף ודרך פעילות סוכנויות ההסדר, היקף ואופן ההשפעה תלויים, בין היתר, בתבנית הסופית בה תופעל פעילות המסלקה.

ט. ביום 15.8.12 התפרסם חוזר חובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית. בעקבות פניות שהתקבלו באוצר לאחר פרסום חוזר חובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית (ב- 22.3.12), הוחלט להוציא חוזר מעודכן הכולל מספר תיקונים טכניים והבהרות. החוזר עוסק בין היתר בחובת התחברות למערכת סליקה פנסיונית מרכזית, עלויות התחברות ודמי שימוש, פעולות שיבוצעו באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית. ביום 21.8.12 התפרסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים) (אבטחת מידע במערכת סליקה פנסיונית מרכזית), התשע"ב-2012. התקנות הותקנו בהתאם לאמור בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים) (תיקון מס' 3), התשע"א-2011. התקנות קובעת הוראות שונות בנוגע לאבטחת מידע במערכת סליקה פנסיונית מרכזית.

י. התוכנית להגברת התחרות בשוק החסכון הפנסיוני - בחודש נובמבר 2010 פורסמה תוכנית אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון להגברת התחרות בשוק החסכון הפנסיוני. בהתאם לתוכנית המוצעת פורסמו תקנות, חוזרים וכן טיוטות חוזרים ותקנות טיוטות חוזרים בנושאים הבאים: החלת מודל אחיד של תקרת דמי ניהול במוצרי חיסכון פנסיוני, הגברת השקיפות בעת שינוי דמי ניהול, איסור העלאת דמי ניהול שסוכמו עם לקוח למשך שנתיים לפחות, מתן זכות בחירת סוכן ללקוח, עמלת הפצה אחידה ליועץ פנסיוני עבור כלל מוצרי החיסכון הפנסיוני ועוד. החברה מעריכה כי לחוזרים שיפורסמו בהתאם לתוכנית להגברת התחרות בשוק החסכון הפנסיוני תהיה השפעה ניכרת על מבנה שוק החסכון לטווח ארוך ועל התחרות בשוק זה.

להלן טיוטות התקנות והחוזרים ולרבות חוזרים ותקנות סופיים שפורסמו במסגרת התוכנית להגברת התחרות בשוק החסכון הפנסיוני:

1. בחודש מרס 2011 פורסם תזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים) התשע"א-2011, ובו מוצע לתקן חלק מההוראות שנקבעו בחוק הייעוץ, לרבות מתן אפשרות ליועץ פנסיוני שהוא תאגיד בנקאי להתקשר עם מעביד או עם ארגון מעבידים לעניין מתן ייעוץ פנסיוני לעובד של אותו מעביד. עוד מוצע לחזק את ההגנה על עובדים בנוגע לייעוץ פנסיוני, ולמנוע מצב שבו המעביד כופה על עובדו את זהות היועץ הפנסיוני, ולאסור התניית שירות בשירות בידי בעל רישיון.
2. בחודש יוני 2012 פרסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול) - התשע"ב-2012, במסגרתן נקבע כי החל מינואר 2014 דמי הניהול השנתיים המירביים בקופות הגמל וביטוחי המנהלים שאינם מבטיחי תשואה יהיו עד 1.05% מהיתרה הצבורה בחשבונו של כל עמית ועד 4% מההפקדות השוטפות, כאשר מקבלי קצבאות הזקנה והשארים ישלמו עד 0.6% מהנכסים העומדים כנגד התחייבויות הקופה כלפיהם. כן נקבע כי במהלך שנת 2013 דמי הניהול ישולמו יהיו בשיעור של עד 1.1% מהיתרה הצבורה בחשבונו של כל עמית. ביחס לפוליסות ביטוח נקבע כי תקרת דמי הניהול לא תחול על פוליסות ביטוח שהוצאו לפני 1.1.2013. כמו כן, מסדירות התקנות גם את שיעור דמי הניהול בחשבונות של עמיתים שהקשר עימם נותק (וכל עוד הוא לא חודש), או עמיתים שנפטרו, בהתאם להוראות ולהגדרות הקבועות בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012 ("תקנות האיתור"), בשיעור שלא יעלה על 0.3% לשנה מן היתרה הצבורה בחשבון העמית בקופות הגמל, או על השיעור החודשי שגבה הגוף המוסדי במועד בו נותק הקשר עם העמית או במועד שבו נודע לגוף המוסדי על פטירת העמית,

לפי הנמוך מבניהם. בשלב זה, נדמה כי ליישום התקנות לא צפויות להיות השלכות משמעותיות על תוצאות פעילותה ומצבה הכספי של החברה, והחברה בוחנת צעדים שתוכל לנקוט בהם על מנת לנתן את השפעת התקנות. יצוין כי חודש אוקטובר 2012 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(דמי ניהול)(תיקון), התשע"ג-2012. בהתאם לטיוטה מוצע לקבוע כי בקופות הגמל יקבעו דמי ניהול מינימליים בסך של 9 ₪ לחודש לפחות.

כמו כן, ביום 25.6.12 התפרסם חוזר דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני. עפ"י החוזר, גוף מוסדי יהיה רשאי להציע לעמית שיעור דמי ניהול הנמוך משיעור דמי הניהול המרבי הקבוע לפי דין, ובלבד שההצעה האמורה תהיה תקפה במהלך תקופה של שנתיים או יותר מהיום שבו החלו להיגבות דמי הניהול בשיעור המוצע. במקרים הבאים גוף מוסדי יהא רשאי להעלות את דמי הניהול לפני השלמת התקופה האמורה, בתנאי שהוסכם על כך עם העמית מראש ובכתב: הפסקת הפקדות; משיכה מלאה או חלקית של היתרה הצבורה; הוספת גורם הפצה המקבל עמלה מן הגוף המוסדי, ובלבד ששיעור העלאת דמי הניהול במהלך התקופה האמורה לא יעלה על שיעור עמלת ההפצה שהתווספה. גוף מוסדי ישלח לעמית ולבעל הרישיון הודעה על הגדלה בשיעור דמי הניהול הנגבים מהעמית. העלאה כאמור לא תחול אלא בתום חודשיים מהמועד שבו נשלחה ההודעה האמורה, או המועד שצוין בהודעה בו יועלו דמי הניהול, לפי המאוחר, ובלבד שההודעה לא נשלחה מוקדם יותר מארבעה חודשים לפני מועד ההעלאה הצפוי. חוזר זה חל על כל הגופים המוסדיים. תחילתו של חוזר זה ביום 1 בינואר 2013.

3. בחודש מרס 2011 פרסם המפקח טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(עמלת הפצה)(תיקון...), התשע"א-2011. בחודש מאי 2012 פורסמה טיוטה נוספת של התקנות האמורות. בטיוטה מוצע לתקן את חוק הייעוץ כך שגם מבטח יוכל לשלם עמלת הפצה בגין מוצרים פנסיוניים שבניהולו ואשר לגביהם ניתן ללקוח ייעוץ פנסיוני. בנוסף, ועל מנת לאפשר ייעוץ אובייקטיבי ומותאם לצרכי הלקוח, מוצע בטיוטה לקבוע מודל לעמלת הפצה אחידה בשלושת סוגי המוצרים הפנסיוניים: קופת גמל, קרן פנסיה חדשה וביטוח מנהלים (ללא שינוי לגבי קרן השתלמות). מודל עמלת ההפצה המוצע מתחשב הן בהיקף הנכסים הצבורים לזכות הלקוח במוצר הפנסיוני והן בהפקדות שוטפות לאותם מוצרים, וזאת במטרה לעודד ייעוץ פנסיוני גם ללקוחות הנמצאים בשנות החיסכון הראשונות, שלהם יתרת נכסים נמוכה יחסית. לגבי קרן השתלמות, אשר שונה באופייה מהמוצרים הפנסיוניים המוזכרים לעיל, מוצע בטיוטת התקנות להותיר ללא שינוי. כמו כן ,בטיוטת התקנות נקבע כי עמלת הפצה תורכב משני רכיבים :הראשון - בשיעור שנתי 0.20% מהיקף הנכסים הצבורים לזכות לקוח במוצר פנסיוני ;השני - בשיעור 1.6% מהפקדות שוטפות .כמו כן ,מוצע לקבוע כי הסכום שישתלם בגין כל אחד מרכיבי עמלת ההפצה יוגבל לנמוך מבין עמלת הפצה המותרת בכל רכיב ובין40% מגובה דמי הניהול הנגבים בפועל.
כמו כן ,מוצע בטיוטה ,כי לא תשולם עמלת הפצה בעד עמית או בעד מבוטח שהקשר עמם נותק ,כאמור בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים .העמלה לא תשולם החל ממועד הפחתת דמי הניהול כקבוע באותן תקנות ,או בתום תשעה חודשים מהמועד שבו הודיע הגוף המוסדי ליועץ הפנסיוני ,על ניתוק הקשר עם אותו עמית ,לפי המאוחר .הוראות אלו יחולו בשינויים המחויבים גם על עמית שנפטר שאינו מבוטח או מבוטח שנפטר.

בכדי לאפשר לגופים מוסדיים ויועצים פנסיוניים להיערך ליישום התיקון, מוצע בטיוטת התקנות לקבוע כי מועד התחילה של תיקון התקנות יהיה ביום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012). לגבי לקוחות קיימים אשר קיבלו ייעוץ פנסיוני ובגינם שולמה עמלת הפצה טרם פרסום התיקון, מוצע בטיוטה לקבוע כי מועד התחילה של התיקון יהיה ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014).

4. בחודש פברואר 2012 התפרסמו טיוטה שנייה של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כיסויים ביטוחיים בקופות גמל) התשע"ב-2012, וטיוטה שנייה של חוזר שעניינו רכישת כיסויים ביטוחיים באמצעות חברה מנהלת של קופת גמל. מטרת הטיוטות לשכלל את התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני ולהגדיל את התחליפיות בין מוצרי החיסכון הפנסיוני. בטיוטות התקנות מוצע לקבוע, בזיקה לסעיף 32 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל),התשס"ה-2005, הוראות לעניין סוגי הביטוחים שבהם יבוטחו עמיתים במוצרי החיסכון הפנסיוני. כמו כן, מוצע לקבוע תנאים לכיסוי הביטוחי כאמור, לשמירה על כיסוי ביטוחי לאחר הפסקת הפקדות לקופת גמל, ולגביית דמי הביטוח. בטיוטת החוזר מוצע לקבוע כללים לפיהם חברה מנהלת של קופת גמל תהא רשאית להגיש בקשה לקבלת רישיון סוכן תאגיד ביטוח פנסיוני לשיווק כיסוי ביטוחי לסיכוני מוות ולכיסוי ביטוחי לסיכוני נכות באמצעות פוליסות ביטוח פרט. תחילתו של חוזר זה במועד פרסומו. אולם פוליסות שהופקו עובר למועד תחילת חוזר זה-החל ביום 1 בינואר 2014. בטיוטת התקנות מוצע לקבוע הוראות לעניין סוגי הביטוחים שבהם יבוטחו עמיתים במוצרי החיסכון הפנסיוני. כמו כן, מוצע לקבוע תנאים לכיסוי הביטוחי כאמור, לשמירה על כיסוי ביטוחי לאחר הפסקת הפקדות לקופת גמל, ולגביית דמי הביטוח. במסגרת הטיוטה ניתן יהיה להציע תנאים לביטוח חיים קבוצתי בקופת גמל לא משלמת לקצבה – מוצע לאפשר לחברות מנהלות של קופת גמל לא משלמת לקצבה, לשווק לעמיתים בקופה, ביטוח חיים ואובדן כושר עבודה קבוצתי. להערכת האוצר טיוטת התקנות וטיוטת החוזר, ככל שתתקבלנה, עשויות לשכלל את התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני ולהגדיל את התחליפיות בין מוצרי החיסכון הפנסיוני. עם זאת, בשלב זה לא ניתן להעריך את ההשלכות המצרפיות של תמהיל ההוראות הסופיות שיחולו.

5. בחודש אוקטובר 2011 פרסם המפקח טיוטה שנייה בנושא תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דמי עמילות) התשע"א- 2011. התקנות כוללות הוראות בנוגע לתשלום עמלות יעד, עמלות היקף והחזר הוצאות משרד לסוכני ביטוח, ובנוגע לתשלום כפל עמלות ליותר ממפיץ אחד - סוכן ביטוח ויועץ פנסיוני. בעקבות פרסום תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(דמי ניהול), התשע"ב-2012 וטיוטת חוזר "רכישת כיסויים ביטוחיים באמצעות חברה מנהלת", פורסמה בחודש מאי 2012 תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דמי עמילות), התשע"ב-2012 - טיוטה שלישית. כוללת טיוטה זו גם הוראות לגבי תשלום עמלות לסוכני ביטוח בעד עמית שהקשר עמו נותק ולגבי איסור תשלום עמלות לסוכן ביטוח שהוא חברה מנהלת.
במסגרת טיוטת התקנות מוצע להגביל מתן פרסים, הטבות ועמלות היקף התלויות ביעדי מכירה לסוכני ביטוח. בנוסף, מוצע להסדיר את הרכב דמי העמילות המשולמים לסוכני ביטוח, ולקבוע מספר הגבלות לגבי היחס שבין עמלות מסוגים שונים המשולמות לסוכן הביטוח. כמו כן, מוצע בטיוטה להסדיר את אופן תשלום דמי עמילות למספר בעלי רישיון במקביל ובתוך כך להסדיר את תשלום דמי עמילות שוטפים, דמי עמילות בגין עמידה ביעדי מכירות ומעבר של לקוחות בין בעלי רישיונות.

יא. חוק הגברת האכיפה בשוק ההון - מגמתו המוצהרת של אגף שוק ההון כפי שהיא באה, בין היתר לידי ביטוי, בחקיקת רפורמת בכר היא להרחיב את השימוש בסמכויות האזרחיות הנתונות לו בטיפול בהפרות של הוראות החוק על-ידי הגופים המפוקחים ולפתח את הליכי הבקרה והאכיפה. בשנים האחרונות הגביר המפקח את היקף הביקורות וכן את השימוש בהטלת עיצומים כספיים על הגופים המפוקחים על-ידו. כחלק ממגמה זו, ובדומה לסמכויות האכיפה המנהליות שהוקנו לרשות לניירות ערך בחוק ייעול הליכי האכיפה ברשות לניירות ערך (תיקוני חקיקה), התש"ע – 2010, נחקק גם ביוזמתו של הפיקוח על שוק ההון, חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011, המתקן את חוק קופות הגמל, חוק הביטוח וחוק הייעוץ, תוך הוספת סמכויות פיקוח ובירור מינהלי לממונה (כניסה לחצרים, תפיסת מסמכים וחדירה למחשב, זימון אדם לחקירה ועוד), הרחבת האפשרות להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על מעגל רחב של כפופים, ואפשרות לחיוב תשלום לנפגע ההפרה. בהתאם לתיקוני החקיקה, לא ניתן יהיה לבטח, במישרין או בעקיפין, אדם מפני עיצום כספי שיוטל עליו לפי החוק – התקשרות בחוזה ביטוח שכזה בטלה. כמו כן, תאגיד או בעל שליטה מנועים מלשלם או לשפות, במישרין או בעקיפין, בגין עיצום כספי שהוטל על אדם על פי החוק והתחייבות לשיפוי שכזה בטלה. על פי החוק מותר לשפות או לבטח אדם בשל תשלום לנפגע הפרה או בשל הוצאות שיוציא בקשר עם הטלת העיצום הכספי בעניינו – בכפוף לכך שתהיה הוראה מפורשת בתקנון החברה המתירה זאת. בהתאם לחוק, חזקה שמנהל החברה קיים את חובת הפיקוח שלו אם התאגיד שבניהולו קבע נהלים מספיקים למניעת ההפרה, מינה אחראי מטעמו לפיקוח על קיומם של הנהלים ונקט באמצעים סבירים לתיקון ההפרה ולמניעת הישנות ההפרה (תוכנית אכיפה פנימית). החברה שוקדת על הכנתה של תכנית אכיפה פנימית בסיוע יועצים משפטיים ורואי חשבון חיצוניים, אשר תעמוד בקנה אחד עם הוראות ההנחיות החוק האמורות.

יב. ביום 16 בפברואר, 2012 פורסם חוזר גופים מוסדיים בקשר לדרישות הון מחברות מנהלות קופות גמל וקרנות פנסיה. החוזר קובע כי דרישת ההון תהיה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב-2012 אשר פורסמו ביום 29 בפברואר, 2012 (להלן: " התקנות") חלף דרישות הון בהתאם לתקנות מס הכנסה וחוזרי אגף שוק ההון. התקנות נכנסו לתוקף ביום 30 במרס, 2012. התקנות מחייבות את החברות המנהלות להחזיק הון עצמי מזערי, על מנת לקיים כרית בטחון מספקת מפני סיכונים תפעוליים ועל מנת שזו תשמש, בעת הצורך, להזרמת הון לפעולות שוטפות ולהמשך פעילותן התקינה של החברות המנהלות. בהתאם לתקנות, דרישת ההון מחברות מנהלות הינה בסכום הגבוה מבין סכום ההון עצמי התחלתי בסך 10 מיליוני ש"ח או סכום שלושת אלה: (1) 0.1% מהנכסים המנוהלים עד תקרה של 15 מיליארד ש"ח (2) 0.05% מהנכסים המנוהלים מעל התקרה האמורה בסעיף (1) לעיל (3) 25% מההוצאות השנתיות. התקנות קובעות כללי השקעה של סכום ההון העצמי המזערי הנדרש, הכוללים, בין היתר, איסור שעבוד של הנכסים העומדים כנגד ההון הנדרש, שיעור החזקה מינימלי של נכסים נזילים, איסור החזקת נכסים בלתי מוחשיים כנגד ההון העצמי הנדרש, איסור השקעת ההון העצמי המזערי במי ששולט בחברה, בצד קשור לה או בצד קשור למי ששולט בה וכן איסור על החזקת יותר מ - 10% מאמצעי שליטה בתאגיד כלשהו, למעט חברה בת שהיא חברה מנהלת ולמעט החזקה בשיעור 100% מאמצעי השליטה בתאגיד עזר ומגבלות על מתן ערבות. כמו כן נדרשת חברה מנהלת להעמיד הון נוסף בגין חברות מנהלות נשלטות. חברה מנהלת רשאית לחלק דיבידנד רק אם הונה העצמי הוא לפחות בגובה ההון העצמי הנדרש ממנה לפי תקנות אלה.

יג. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008 (להלן: "תקנות הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות") - ביום 10 במרץ 2008 נכנסו לתוקפן תקנות לעניין הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות, הכוללות בין היתר, תשלומים הנובעים מהשקעה בקרנות השקעה שאינן צד קשור ("עמלת ניהול חיצוני"), בניירות ערך לא סחירים ובזכויות במקרקעין,

ותשלומים למנהל תיקים ולמנהל קרן נאמנות בגין השקעה בחו"ל. הוראות התקנות מסדירות את סוגי ההוצאות שמותר לגוף מוסדי להוציא בשל ביצוע עסקאות בנכסים שבניהולו כאשר הוצאות אלו לא יכללו במסגרת דמי הניהול אותם הוא גובה מהחוסכים. יצוין כי בתקנות נקבעו הוראות שעה לעניין עמלת ניהול חיצוני ולעניין הכרה בהוצאה בעד הליך דירוג פנימי לשם הערכת סיכון, עד ליום 31 בדצמבר 2011. בחודש פברואר 2012 אושרו בועדת הכספים תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות)(תיקון) התשע"ב- 2012, וחוזר בדבר הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות. בהתאם לתקנות, גוף מוסדי יהיה רשאי לגבות מנכסי קופת גמל שבניהולו או מכספים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה את עמלת הניהול שגובה מנפיק תעודת סל ,כפי שזו פורסמה על ידי מנפיק התעודה בדוח שפורסם בגין החודש הרלבנטי ובלבד שהתקיימו התנאים הקבועים בתקנות. בנוסף הגוף המוסדי יהיה רשאי לגבות מנכסי קופת גמל או מכספים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה ,לפי העניין , הוצאה המשולמת על ידו בעד ניהולה של תביעה או תובענה שהגיש הגוף וזאת בכפוף לאמור בתקנות ובחוזר. בהתאם להוראות על הגוף המוסדי להעביר דיווחים לוועדת השקעות אודות תשלום הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות. תחילת הוראות התקנה והחוזר הינם מיום 1 במרץ 2012.

יד. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה ומכירה של ניירות ערך), התשס"ט-2009 – ביום 2 במרץ 2009 פורסמו התקנות האמורות, המאמצות במתכונת מצומצמת הוראות מתוך טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על חברות מנהלות ומבטחים), התשס"ח-2008. הוראות התקנות מצמצמות את ניגוד העניינים בהשקעות של קופות גמל בידי משקיעים מוסדיים הקשורים עם חברות חיתום וחברות ברוקראז' (מבצעות בבורסה את פקודות המכירה והקניה של המשקיעים).עד ליום 31 בדצמבר 2010 המשקיעים המוסדיים יוגבלו ברכישת ניירות ערך בהנפקה מחתמים או מפיצים קשורים עד 7.5% מכמות ניירות הערך שנמכרו בהצעה, בתנאי שניתן אישור ועדת ההשקעות, אולם אם שווי הנכסים המנוהלים בידי כל המשקיעים המוסדיים כאמור גבוה מ-10 מיליארד ש"ח, לא תעלה הכמות הנרכשת על 15% מהכמות הנמכרת, לאחר התקופה האמורה המשקיעים המוסדיים יוגבלו ברכישת ניירות ערך בהיקף של 5% ו-10%, בהתאמה. בנוסף נקבע כי רכישה ומכירה של ניירות ערך תיעשה לפי הליך תחרותי מסוים הנותן למשתתפים בו הזדמנות שווה לרכוש או למכור את ניירות הערך. עד ליום 31 בדצמבר 2009 רכישה ומכירה של ניירות ערך באמצעות צד קשור ובלבד שהעמלות המשולמות לא יעלו על 20% מסך כל העמלות ששולמו בשל כלל הרכישות והמכירות שביצע משקיע מוסדי. לאחר התקופה האמורה לא ניתן יהיה לרכוש או למכור ניירות ערך באמצעות צד קשור. תקנה זו בדבר רכישת או מכירת ניירות ערך אינה חלה על חברה מנהלת של קופת גמל מרכזית לפיצויים. בחודש יוני 2010 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה ומכירה של ניירות ערך) (תיקון מס' 2), התש"ע- 2010 ותקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) קופת גמל בניהול אישי (תיקון מס' 2), התש"ע-2010. התיקונים מתייחסים למגבלות על פעילות ברוקראז' באמצעות צד קשור וקובעים, כי גוף מוסדי יהיה רשאי לרכוש או למכור ניירות ערך (שירותי ברוקראז') מצד הקשור אליו ובלבד שהיקף העמלות שישלם לו לא יעלה על 20% מכלל העמלות המשולמות על ידו בשל כלל המכירות והרכישות שבוצע על-ידי הגוף המוסדי במהלך השנה, וכן שהעמלה שתשולם לצד הקשור בגין עסקות אלה לא תעלה על העמלה שתשולם בגין עסקה דומה לזוכה בהליך תחרותי שאינו צד קשור. התקנות הועברו לועדת הכספים בחודש פברואר 2012 אשר עיקר השינויים עוסק בהתאמת ההגדרות לתקנות דרכי ההשקעה.

טו. טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(השתתפות חברה מנהלת באסיפה כללית), התשס"ח-2008 – ביום 6 באוגוסט 2008 פרסם הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון על הביטוח את טיוטת התקנות האמורה יחד עם טיוטת חוזר בדבר הגברת מעורבות הגופים המוסדיים בשוק ההון בישראל וטיוטת הבהרה

לעניין מינוי דירקטור על ידי הגוף המוסדי. טיוטות אלו מאמצות את המלצות דוח הועדה לבחינת הצעדים הדרושים להגברת מעורבות הגופים המוסדיים בשוק ההון בישראל (ועדת חמדני) שפורסם בחודש ינואר 2008. המלצות הועדה מתמקדות בחובת ההשתתפות של הגופים המוסדיים באסיפות בעלי מניות ומחזיקי אג"ח של תאגידים שהם בעלי זכויות הצבעה בהם, התמודדות עם ניגודי עניינים העלולים לפגוע באיכות ההצבעה, עידוד הגופים המוסדיים להיעזר בגורמים מקצועיים לגיבוש המלצות הצבעה באסיפות, הגברת מעורבות הגופים המוסדיים במינוי דירקטוריונים ובייחוד דירקטורים חיצוניים בחברות ציבוריות, ועידוד הגופים המוסדיים למעורבות פעילה בתחומים אחרים של הממשל התאגידי והפיקוח על החברות הציבוריות בהן הם משקיעים. התקנות מסדירות, בין היתר, את חובת ההשתתפות וההצבעה של משקיע מוסדי באסיפה כללית של תאגיד שהוא בעל זכות הצבעה בו, לרבות חובת הצבעה בנושאים המפורטים בתקנות וסייגים לחובה זו, והתקשרות המשקיע המוסדי עם גורם מקצועי לצורך גיבוש המלצות הצבעה. טיוטת החוזר מסדירה מספר נושאים הכלולים בהמלצות הועדה ואשר לא הוסדרו במסגרת התקנות, לרבות חובת פרסום של מדיניות ההצבעה, אופן ההצבעה בפועל, וחובת פרסום אמות מידה ביחס לאיכות הממשל התאגידי בהתאם לטיוטת תקנות כללי השקעה. בחודש פברואר 2012 הוגשו לועדת הכספים תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (השתתפות חברה מנהלת באסיפה כללית) (תיקון) התשע"ב- 2012, אשר עיקר השינויים בהן עוסק בהתאמת ההגדרות לתקנות דרכי ההשקעה.

טז. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(חישוב שווי נכסים), התשס"ט – 2009 (להלן: "תקנות חישוב שווי נכסים") – ביום 25 בפברואר 2009 פורסמו התקנות האמורות, אשר נכנסו לתוקף ביום 27 במרץ 2009. התקנות קובעות הוראות אחידות לחישוב שווי הנכסים שבהם משקיעים הגופים המוסדיים. התקנות הסמיכו את הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון לקבוע הוראות בדבר הגדרת נייר ערך סחיר לפי היקף ותדירות המסחר של נייר הערך, ולגבי נכס שאינו נייר ערך סחיר הסמיכו את הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון לקבוע את דרך חישוב השווי ההוגן של הנכס. בנוסף, הוקנתה למפקח הסמכות, אם סבר כי גוף מוסדי ביצע עסקה משיקולים שאינם כלכליים במטרה לשפר את תוצאות פעילותו בצורה לא נאותה, להורות על חישוב שווים של אותם נכסים באופן שיבטל באופן מלא או חלקי את שיפור התוצאות כאמור, אף אם העסקה מותרת לפי הדין, ובלבד שניתנה לגוף המוסדי זכות טיעון. בחודש פברואר 2012 הוגשו לועדת הכספים תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (חישוב שווי נכסים)(תיקון) התשע"ב-2012, אשר עיקר השינויים בהן עוסק בהתאמת ההגדרות לתקנות דרכי ההשקעה.

יז. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (גמל) (קופת גמל בניהול אישי), התש"ע 2009- תקנות אלה מתירות לנהל סוגי כספי חיסכון של עמית עצמאי שהוגדרו וכספי קרן השתלמות באמצעות קופת גמל בניהול אישי. הקופה האישית תנוהל על-ידי העמית או מנהלי תיקים מטעמו, תחת מגבלות השקעה שיבוקרו על-ידי החברה המנהלת אצלה ינוהלו כספי החיסכון. התקנות קובעות הוראות לעניין דמי הניהול וסוגי ההוצאות שניתן לגבות מנכסי הקופה האישית, איסור על קבלת אשראי, שעבוד נכסים, מתן ערבויות והלוואות לעמית המחזיק בקופה אישית, קביעת מתווה לניוד כספי קופה אישית, חובת קיום הליך תחרותי לשירותי הברוקראז' שיינתנו לקופה האישית ואיסור על תשלום עמלת הפצה ודמי עמילות בגין קופת גמל בניהול אישי. בחודש פברואר 2012 הוגשו לאישור לועדת הכספים תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(קופת גמל בניהול אישי)(תיקון), התשע"ב-2012 אשר עיקר השינויים בהן עוסק בהתאמת ההגדרות לתקנות דרכי ההשקעה.

יח. חוזר בדבר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני. בחודש פברואר 2011 פורסם חוזר בדבר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני. על פי דברי ההסבר לחוזר, רפורמת הניוד בין מוצרי החיסכון הפנסיוני וכניסתם של הבנקים לתחום הייעוץ הפנסיוני חידדו את הצורך להסדיר את תהליכי העברת המידע והכספים בין הגורמים השונים בשוק החיסכון הפנסיוני, לרבות

לצורך מתן ייעוץ פנסיוני או שיווק פנסיוני. זאת, במטרה לייעל את תהליכי העבודה, להסיר חסמים טכנולוגיים לעודד ולתמוך בקיומו של שוק תחרותי, משוכלל ומפותח, תוך הגברת השקיפות ושיפור מהימנות וזמינות המידע הרלוונטי לחסכונותיו הפנסיוניים של הציבור. חוזר זה קובע מבנה של "רשומה אחודה", אשר תשמש את הגופים המוסדיים, בעלי הרישיון וצרכני מידע נוספים בתחום החיסכון הפנסיוני, במסגרת הפעולות העסקיות השונות המתבצעות ביניהם, תוך הבטחת העקרונות הבאים: קבלה והעברת מידע שלם, מדויק, מהימן וזמין, הניתן לשליפה ואחזור במהירות ובאפקטיביות לצורך עמידה בהוראות הדין; הסדרת המבנה והתוכן של פרטי המידע והנתונים המועברים בין יצרני וצרכני המידע השונים בתחום החיסכון הפנסיוני. הוראות חוזר זה יחולו על כל הגופים המוסדיים ועל כל בעלי הרישיון. תחילתן של הוראות חוזר זה לעניין נספחים א' ו-ב' היה ביום 1 באוקטובר 2011. בפברואר 2012 פורסמה טיוטת חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני, בטיוטה פורסמו נספחים ג-ו לחוזר האמור, העוסקים בממשקי ניוד, הצטרפות, אירועים, גבייה וקליטת כספים. באוגוסט 2012 פורסמה טיוטת חוזר לתיקון חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני.

יט. בחודש ינואר 2012 פורסמו תקנות מס הכנסה (ניכוי מסכומים ששולמו מקרן השתלמות) (תיקון), התשע"ב-2012. התקנות האמורות מתקנות את תקנות מס הכנסה (ניכוי מסכומים ששולמו מקרן השתלמות), תשנ"ח-1997, כך שמסכומי ריבית ורווחים שמעבר להפרשי ההצמדה שנצברו על סכומים שמקורם בהפקדות שמעבר ל"הפקדה מוטבת", ינוכה מס במקור בשיעור של 25% (במקום 20% כפי שהיה עד לתיקון שחל מיום 1.1.2012). התיקון האמור בשיעור המס (מ-20% ל-25%), חל על סכומי ריבית חייבת שהופקו או נצמחו בשל תשלומים ששולמו לקרן השתלמות החל משנת 2012.

כ. ביום 4.1.12 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(איתור עמיתים ומוטבים) התשע"ב-2012 וחוזר נוהל איתור עמיתים ומוטבים. מטרת התקנות והחוזר לקבוע מנגנון אפקטיבי וישים לאיתור חוסכים שהקשר עמם נותק ולאיתור מוטבים לאחר מותו של חוסך, כדי ליידע את החוסכים והמוטבים כי קיימים כספים להם הם זכאים. בהתאם להוראות התקנות והחוזר, גופים מוסדיים יחויבו בין היתר לפנות ,למרשם האוכלוסין במשרד הפנים לצורך טיוב המלאי הקיים של נתוני החוסכים ברשומותיהם, וכן יחויבו לעדכן מדי חצי שנה באמצעות מרשם האוכלוסין את פרטי החוסכים. בתקנות ובחוזר נקבעו הוראות לעניין הפעולות הנדרשות לאיתור מוטבים שזהותם ידועה והוראות לאיתור מוטבים. בהתאם לטיוטת תקנות בנושא דמי ניהול שפורסמה במקביל כאמור לעיל, ובמטרה ליצור תמריץ לאיתור מוטבים וחוסכים, מוצע להפחית את דמי הניהול הנגבים ביחס לעמיתים שנפטרו או שנותק עמם הקשר כמפורט לעיל. תחילת עיקר הוראות החוזר והתקנות ביום 1.1.2013.

כא. בחודש יולי 2012 פורסמו טיוטת חוזר שנייה בעניין ניהול סיכוני ציות בגופים מוסדיים וטיוטה נוספת בעניין קריטריונים להערכת אפקטיביות תכנית ציות ואכיפה פנימית. מטרת הטיוטות להבטיח כי הגופים המוסדיים בישראל: א. יאתרו באופן מקיף וסדיר סיכוני ציות שהם ולקוחותיהם חשופים להם. ב. יוודאו הטמעה של הוראות הדין בכל תחומי פעילות. ג. יקיימו תכנית אכיפה פנימית אפקטיבית.

כב. בחודש מאי 2012 פורסם חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 190 והוראת שעה)-התשע"ב-2012 על פי הוראות התיקון לפקודה, הורחבו את מסגרת הטבות המס הניתנות בעת משיכת כספים באפיק החיסכון לקצבה, ותוקן סעיף 9א לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש). כמו כן תוקן סעיף 87 לפקודה ,המקנה לשר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת סמכות לקבוע כללים בדבר חיוב במס ושיעוריו במקרים של" משיכת כספים שלא כדין "מקופת גמל ,כך שהיוון קצבה ייחשב כ"משיכה כדין ,"

ובלבד שנעשה בהתאם לתנאים הקבועים בסעיף 23 לחוק הפיקוח והתקנות שנקבעו מכוחו,ובפרט ,הותרת קצבה מזערית להבטחת קיומו של היחיד לשארית חייו. במקרה של היוון קצבה המהווה" משיכה כדין "יחולו על הסכומים שאינם פטורים שיעורי המס הקבועים בסעיף 121 לפקודה .עם זאת ,ועל מנת לעודד אנשים להשקיע כספים בקופות הגמל לקצבה ללא חשש נקבע על פי התיקון כי בעת היוון קצבה מוכרת אשר מקורה בכספים שלא נהנו מהטבת מס בעת הפקדתם לא יוטל מס על מרכיב הקרן בסכום המהוון ,וזאת כדי למנוע כפל מס ,ומרכיב הרווח ימוסה , בשיעור מס של 20% בדומה לאפיקי חיסכון אחרים; בנוסף ,בוצעו מספר תיקונים בסעיף 23 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 אשר נועדו להיטיב עם החוסכים בקופות הגמל הן בעת ההפקדה והן בעת המשיכה של הכספים; בהתאם לתיקון בהקשר זה, יחיד הזכאי למשוך את כספים מקופת גמל לא משלמת לקצבה אשר מקורם בכספי הפיצויים לאחר שעברו תהליך של התחשבנות מס וכן בכספים שירש כמוטבו של עמית שנפטר, רשאי להעבירם לחשבון חדש בקופת גמל לא משלמת לקצבה. בחשבון החדש היחיד לא יהיה רשאי להפקיד כספים נוספים אך רשאי הוא למשוך כספים בכל עת או לקבל מהם קצבה מוכרת.

כג. בחודש פברואר 2012 פורסם חוזר הגשת בקשות למיזוג קופות גמל ולמיזוג מסלולי השקעה לאישור הממונה. מטרת החוזר הסדרת דרך הגשת הבקשה לקבלת אישור הממונה לתכנית המיזוג, אופן יידוע עמיתי הקופה המתמזגת בדבר מיזוג כאמור, וכן יידוע עמיתים במסלול השקעה המתמזג בדבר מיזוג בין מסלולי השקעה. חוזר זה יחול על בקשות שיוגשו לממונה החל ממועד פרסומו.

כד. בחודש מרץ 2012 אישרה ועדת השרים לענייני חקיקה נוסח להצעת חוק פרטית, אשר מוסיף אפיק חסכון הוני בשוק הגמל, לצד קרנות ההשתלמות. בהתאם לפרסומים, החיסכון האמור יתאפשר למעשה רק כרובד חלקי נוסף מעבר לחיסכון הפנסיוני, והחוסכים באמצעותו לתקופה של לפחות 15 שנים ייהנו מפטור ממס רווח הון בלבד.

כה. בחודש אוגוסט 2012 פורסם חוזר בעניין ממשק אינטרנטי לאיתור חשבונות עמיתים וחשבונות של עמיתים שנפטרו - דרישות טכניות. במסגרת הצעדים לטיפול בכספים ללא דורש במוצרי חיסכון פנסיוני וכצעד משלים לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(איתור עמיתים ומוטבים) התשע"ב , 2012 – אגף שוק ההון , ביטוח וחיסכון פועל להקמת ממשק אינטרנטי מרכזי נגיש ופשוט לאיתור חשבונות של עמיתים .מטרת הממשק היא לאפשר לחוסכים ולמוטבים של עמיתים שנפטרו לאתר בקלות ובמהירות חשבונות אצל גופים מוסדיים המנהלים חסכונות פנסיוניים. מטרת החוזר היא לאפיין את הדרישות הטכניות מגופים מוסדיים לצורך הפעלת ממשק כאמור.

כו. בחודש מרס 2012 התפרסם חוזר בקרה פנימית על דיווח כספי- הצהרות, דוחות וגילויים, ואחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי- תיקונים. החוזר מתייחס לחוזר גופים מוסדיים 2010-9-7, שעניינו בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים, ונקבע כי מועד הדיווח נדחה כך שהדיווח ישלח לא יאוחר מיום 15 ביוני של השנה העוקבת.
כמו כן, החוזר מתייחס לחוזר גופים מוסדיים 2009-9-10, שעניינו אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי, ונקבע כי על הגופים המוסדיים לצרף הצהרות ההנהלה על הבקרה הפנימית בנוגע לדוח לעמית או למבוטח החל מתקופת הדיווח המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2013.

כז. בחודש אפריל 2012 פרסמו אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון והמפקח על הבנקים בבנק ישראל עקרונות משותפים לקריטריונים ותנאים כלליים וכן טיוטת מדיניות לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה בגוף פיננסי. העקרונות גובשו לאור הניסיון

שנצבר באגף ובבנק ישראל בטיפול בבקשות להיתרי שליטה ואחזקה בגופים מוסדיים ובתאגידים בנקאיים ומתוך התנהלות שוטפת מול בעלי השליטה, בהתאמות המתחייבות. הטיוטה מתייחסת לנושאי גרעין השליטה, דרך החזקת אמצעי שליטה, חוסן פיננסי, מניעת ניגוד עניינים בין השולטים לגוף המפוקח והגבלות נוספות.

כח. בחודש מרס 2012 פורסם חוזר בעניין ייפוי כוח לבעל רישיון 1-10-2012. חוק הייעוץ הפנסיוני מסמיך בעלי רישיון לבצע פעולות מסוימות בעבור לקוח, בכפוף לקבלת הסכמתו. בפרט, באפשרות בעל רישיון לבקש מגופים מוסדיים מידע אודות מוצרים פנסיוניים המנוהלים עבור הלקוח, להעביר מידע אודות לקוח אל גופים מוסדיים, ולהעביר בקשות של לקוח לגופים מוסדיים לשם הצטרפות למוצר פנסיוני ולביצוע פעולות בו. חוזר זה קובע מבנה אחיד לטופס ייפוי כוח, באמצעותו יוכל לקוח לייפות את כוחו של בעל רישיון לקבל מידע אודות מוצר פנסיוני המנוהל עבורו בגוף מוסדי או להעביר בקשות בשמו במסגרת ייעוץ או שיווק פנסיוני, לרבות ייעוץ או שיווק פנסיוני מתמשך. חוזר זה הוא חלק מהסדרה כללית שמטרתה ייעול תהליכי עבודה, שיפור מהימנות מידע והסרת חסמים טכנולוגיים, כדי לקדם שוק תחרותי, משוכלל ומפותח. מועד תחילת חוזר זה- 1.1.13.

כט. בחודש אפריל 2012 פורסם חוזר בדבר חתימה גרפית ממוחשבת המתקן חוזר קודם בנושא מחודש אוגוסט 2011. מטרת חוזר זה היא לשפר ולייעל את אופן העברת המסמכים מבעל רישיון אל גוף מוסדי, לקצר את זמני העברת המסמכים ולשפר את השירות ללקוח, והכל מבלי לפגוע בזכויות הלקוח. חוזר זה הוא חלק מהסדרה כללית אשר מטרתה ייעול תהליכי עבודה, שיפור מהימנות המידע והסרת חסמים טכנולוגיים, וזאת על מנת לעודד קיומו של שוק תחרותי, משוכלל ומפותח. הוראות חוזר זה חלות על כל בעלי הרישיון ועל כל הגופים המוסדיים. התיקון לחוזר האמור כולל התאמות הוראות החוזר לאפשרות הוספת חתימת מעסיק במקרים הנדרשים, החוזר בתוקף מיום פרסומו.

ל. בחודש יולי 2012 פורסם חוזר בנושא מבנה הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים של חברות מנהלות בהתאם לתקני הדיווח הבינלאומיים (IFRS). החוזר מהווה נדבך שני במסגרת פרויקט עדכון ההוראות לגבי מבנה ההצגה והגילוי בדיווחים כספיים של חברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה ושל קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבניהולן, לאחר השלב הראשון שבמסגרתו עודכן הדוח הכספי של קופות גמל וקרנות פנסיה. החוזר קובע הוראות הנוגעות למבנה הגילוי הנדרש בהתאם לתקינה הבינלאומית בדוחות כספיים שנתיים של חברות מנהלות. ההנחיות המפורטות בנספח לחוזר משקפות את ההוראות העדכניות של התקינה הבינלאומית, לרבות שינויים שנתקבלו בשנים האחרונות, תוך שיפור הגילוי בדוחות הכספיים. ההוראות מתייחסות הן לחברה המנהלת קופות גמל או קרנות פנסיה והן לחברה המנהלת גם קופות גמל וגם קרנות פנסיה, במטרה לקבוע מבנה גילוי אחיד ומסודר שיצור שפת דיווח אחידה בדוחות הכספיים של כל הגופים המוסדיים. בחודש אוגוסט פורסמה טיוטת חוזר בהמשך לחוזר גופים מוסדיים 3-9-2012 שעניינו הנחיות בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדיווחים הכספיים השנתיים של קופות גמל וקרנות פנסיה. טיוטת החוזר קובעת הוראות הנוגעות למבנה הגילוי הנדרש בדוחות כספיים לתקופות ביניים של קרנות פנסיה. ביום 24.9.12 התפרסם חוזר דיווח דוחות כספיים ודיווחים נלווים של קופות גמל וקרנות פנסיה 14-9-2012. בהמשך לחוזר גופים מוסדים 3-9-2012 שעניינו "הנחיות בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים השנתיים של קופות גמל וקרנות פנסיה", חוזר זה קובע הוראות לגבי אופן דיווח דוחות כספיים של קופות גמל וקרנות פנסיה למפקח.

לא. בחודש מאי, 2012 פרסם האוצר טיוטת חוזר הכרעה עקרונית לעניין העלאת דמי ניהול ללא הודעה מוקדמת. בטיוטה נקבע כי על חברה מנהלת להשיב לכל עמית שנגבו ממנו דמי ניהול מעודכנים, בטרם חלפו חודשיים מהמועד בו נשלחה אליו הודעה בגין העלאת דמי הניהול ושלא חל עליו אחד הסייגים בחוזר ההכרעה, את

הכספים שנגבו ממנו ביתר. תקופת ההשבה מתחילה שבע שנים לפני מועד פרסום חוזר הכרעה ועל חברה מנהלת להשלים את הליך השבת הכספים לעמיתים הזכאים תוך חצי שנה ממועד פרסום ההכרעה. בשלב זה החברה לומדת את הנחיות הטיוטה האמורה.

לב. בחודש מאי 2012 פורסמה טיוטת חוזר בנושא מידע ממרשם האוכלוסין לקרנות פנסיה. הטיוטה מסדירה את הליך הפנייה של חברות מנהלות של קרנות פנסיה למרשם האוכלוסין במשרד הפנים בבקשה לקבלת מידע אודות העמיתים ומקבלי הקצבאות בקרן, וזאת על מנת לאמת את הנתונים שברשותן ולעמוד בחובת הנאמנות כלפי העמיתים כפי שמחייב אותן החוק. הוראות חוזר זה יחולו על חברות מנהלות של קרנות פנסיה חדשות ועל חברות מנהלות של קרנות פנסיה ותיקות. תחילתו של חוזר זה במועד פרסומו.

לג. בחודש יוני 2012 התפרסם חוזר דיווח לממונה על שוק ההון על נושאי משרה בגופים המוסדיים. כחלק ממאמצי הממונה לשפר את איכות הדיווחים המתקבלים במשרדו, פותחה מערכת אינטרנטית חדשה לקליטת דיווח נושאי משרה בגופים המוסדיים. המערכת החדשה הינה מערכת אינטרנטית המאפשרת שליחת קבצים בצורה מאובטחת, באמצעות שם משתמש וסיסמה שישלחו בדואר האלקטרוני לאחראי מילוי הדוח כפי שמעודכן כיום במערכות הממונה. המערכת תאפשר לגופים המוסדיים לעקוב אחר הדיווחים השוטפים ולצפות בחיוויים בנוגע לסטאטוס הדיווחים. החל מיום 1.7.12 יתקבלו דיווחים רק באמצעות המערכת. דיווחים שישלחו באמצעות קבצי האקסל לא יקלטו.

לד. בחודש יולי 2012 פרסם המפקח חוזר בעניין דיווח דוחות כספיים ודיווחים נלווים של החברות המנהלות. החוזר קובע הוראות לגבי אופן דיווח דוחות כספיים של חברות מנהלות לממונה. על פי החוזר חברה מנהלת תגיש לממונה את דוחותיה הכספיים במועדים שנקבעו לכך בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(דינים וחשבונות כספיים), התשס"ז-2007 באופן זה: דוחות כספיים שנתיים ורבעוניים יוגשו בקובץ PDF שניתן לערוך בו חיפוש טקסטואלי. בנוסף, דוחות כספיים שנתיים יוגשו בשני העתקים, כרוכים וחתומים בחתימה מקורית. אופן חישוב דרישות ההון בהתאם לתקנות ההון - ידווח באמצעות טופס 101 בקובץ הדיווח המצורף כנספח לחוזר זה. הרכב נכסי החברה המנהלת - ידווח באמצעות טופס 106 בקובץ הדיווח ובהתאם להנחיות המפורטות בו. הדיווחים הנלווים יבוקרו ויסוקרו בידי רואה החשבון המבקר של החברה המנהלת. חברה מנהלת תדווח לממונה את הדיווחים הנלווים במועד דיווח הדוחות הכספיים. הוראות חוזר זה יחולו על כל החברות המנהלות. תחילתן של הוראות חוזר זה בדיווחים בגין הרבעון הראשון של שנת 2012 ואילך, אשר ידווחו החל מהרבעון השלישי.

לה. בחודש אוגוסט 2011 פרסם המפקח טיוטת קודקס הרגולציה העתידית. על פי דברי ההסבר לטיוטה, גדלו בעשורים האחרונים ההיקף והמורכבות של הרגולציה אשר חלה על הגורמים המפוקחים על ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן: "האגף"). על מנת למנוע פיזור של הוראות הרגולציה ובכדי ליצור סדר ואחידות בהן, החל האגף בתהליך יסודי ועמוק של בחינה וארגון מחדש של הרגולציה הנוגעת לגורמים שתחת פיקוחו. מטרת הארגון מחדש היא יצירת ספר רגולציה סדור ומקיף – קודקס, שיסייע בהתמצאות בהנחיות השונות ויקל על עבודת הגורמים המפוקחים. הקודקס ישמש כאמצעי יעיל בידי האגף לאכיפת הוראותיו, לפיקוח על הגורמים השונים ולהגנה על מבוטחים וחוסכים. פרויקט הארגון מחדש משתלב גם עם תכניות האגף לעדכן מגוון הוראות כחלק מיישום עקרונות דירקטיבת Solvency II בישראל. היעדים שצוינו על ידי האגף: 1. יצירת מסגרת רגולטיבית עדכנית ועקבית בכל רבדיה - חוקים, תקנות וחוזרים, לגופים מוסדיים, סוכני ביטוח, משווקים ויועצים פנסיוניים. 2. ארגון כל רמות הרגולציה לקודקס, שיורכב משני חלקים - אחד לגופים מוסדיים ואחד לסוכני ביטוח, משווקים ויועצים פנסיוניים. כל חלק ייבנה בהתאם לתוכן עניינים מקיף. 3. בניית שני חוזרי-על, שאחד מהם יאגד את כל

החוזרים החלים על גופים מוסדיים (להלן: "חוזר אחיד לגופים מוסדיים"), והשני יאגד את כל החוזרים החלים על סוכני ביטוח, משווקים ויועצים פנסיוניים (להלן: "חוזר אחיד למתווכים"). 4. החוזרים האחידים יחליפו את מערכת החוזרים הקיימת במערכת מותאמת למבנה המתוכנן של הקודקס. 5. העלאת הקודקס לאתר האינטרנט של האגף, בפורמט ידידותי למשתמש, שיאפשר לבצע פעולות חיפוש וחיתוך מתקדמות, כך שכל גורם מפוקח יוכל למצוא בקלות את ההוראות החלות עליו. 6. התאמת הרגולציה המקומית, לרבות החקיקה הראשית, לעקרונות הדירקטיבה Solvency II, תוך ביצוע ההתאמות הנדרשות לישראל. כניסת החוזרים האחידים לתוקף מתוכננת לתחילת שנת 2013. ביום 11.6.12 פורסמו מסמכים נוספים המהווים נדבך נוסף בבניית החוזר האחיד לגופים מוסדיים- קודקס הרגולציה העתידי. מטרת יצירת הקודקס הינה יצירת סדר כללי, ולא שינוי הרגולציה הקיימת.

לו. בחודש יוני 2012 פרסם הממונה כי הוארכה תקופת ההתקשרות עם חברת מרווח הוגן בע"מ. בחודש ספטמבר 2011 התקבל פס"ד של בימ"ש העליון אשר הורה על ביטול מכרז פומבי להקמה ותפעול של מאגר ציטוטי מחירים פרטניים ושערי ריבית עבור גופים מוסדיים. בהתאם, פרסם הממונה מכרז פומבי להקמה ותפעול של מאגר ציטוטי מחירים פרטניים ושערי ריבית עבור גופים מוסדיים (להלן – "המכרז החדש"). השירותים אשר מסופקים על-ידי החברה שזכתה במכרז הינם שירותים המשמשים לחישוב שווי הוגן של נכסי חוב לא סחירים, חישוב אשר נדרש מידי יום ביומו. על מנת למנוע זעזוע נוסף בחישוב השווי ההוגן אשר משפיע על זקיפת התשואה לעמיתים, החליטה ועדת המכרזים של משרד האוצר כי חברת מרווח הוגן בע"מ תמשיך לספק שירותי מאגר ציטוטי מחירים פרטניים ושערי ריבית עבור הגופים המוסדיים, וזאת עד ליום 31.12.12 או עד לתחילת מתן השירותים על ידי הזוכה במכרז החדש שפורסם, לפי המוקדם מבניהם.

לז. בחודש יוני 2012 התפרסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב- 2012 (להלן "התקנות"). על- פי דברי ההסבר, עד להתקנת התקנות עוגנו כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים בשתי הוראות דין שונות: כללי השקעה שחלו על קרנות פנסיה וקופות גמל עוגנו בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד- 1964 (להלן - תקנות מס הכנסה) וכללי השקעה שחלו על מבטחים עוגנו בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דרכי השקעת ההון והקרנות של מבטח וניהול התחייבויותיו), התשס"א- 2001 (להלן - תקנות ביטוח). קביעת כללי השקעה לגופים מוסדיים בהוראות דין שונות יצרה פערים בין כללי השקעה שחלו על קופות גמל ועל קרנות פנסיה לבין אלו שחלו על התחייבויות תלויות תשואה של מבטחים (להלן - כספי פוליסות שמשתתפות ברווחים). היות שמוצרי החיסכון הפנסיוני - קרנות פנסיה, קופות גמל ופוליסות שמשתתפות ברווחים - הינם במידה רבה מוצרים תחליפיים, הוחלט כי יש להחיל עליהם, ככל שניתן, כללי השקעה אחידים, שיאפשרו תחרות הוגנת ביניהם. לפיכך, בתקנות בוטלו ההבחנות בין כללי השקעה שחלו על נכסי קופות גמל ועל קרנות פנסיה לבין אלו שחלו על כספי פוליסות שמשתתפות ברווחים. כן שונו חלק מכללי ההשקעה הקיימים, כדי להתאימם לדרכי פעילות שוק ההון בכלל ולפעילות משקיעים מוסדיים בפרט. בתקנות הוסרו מגבלות כמותיות שהתקיימו בתקנות מס הכנסה ובתקנות הביטוח והוגברה מעורבות ועדות ההשקעה בגופים מוסדיים ככלל ומעורבות נציגים חיצוניים בהן בפרט. כמו כן, כדי להגביר את גמישות פעילות גופים מוסדיים, בהתאמה למצבי שוק משתנים, הועברו חלק מההוראות שהיו קבועות בתקנות מס הכנסה ובתקנות הביטוח להוראות הממונה.
במקביל לתיקון התקנות, ביום 4.7.12 התפרסם חוזר כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים, בו הוסמך הממונה לקבוע הוראות בעניינים שונים, כדי לאפשר התאמת חלק מהמגבלות החלות על גופים מוסדיים לתנאי שוק משתנים, מטרת חוזר זה היא לקבוע הוראות מפורטות לעניין כללי השקעה בנושאים הבאים: חריגה משיעורי השקעה; מינוי דירקטור על ידי גוף מוסדי; מסלול השקעה מתמחה; מסלול

השקעה מתמחה מחקה מדד; השקעה בשותפות; השקעה בזכות במקרקעין באמצעות תאגיד שאינו שותפות; מתן הלוואות; עסקה עם צד קשור או באמצעותו; השקעה בצד קשור; שליטה והחזקת אמצעי שליטה על ידי מבטח. מועד כניסת התקנות והחוזר לתוקף- בתוך 30 יום ממועד פרסום התקנות.
ביום 16 ביולי 2012 פורסמה טיוטה לתיקון תקנות ההשקעה שעיקרה לאפשר לקרן פנסיה ותיקה לרכוש אגרות חוב מיועדות בשיעור זהה לשיעור לו זכאית קרן פנסיה חדשה.

לח. בחודש יולי הוגשה הצעת חוק נוספת בנושא תיקון פקודת מס הכנסה - פטור ממס בגין משיכת כספים מקופת גמל לא משלמת לקצבה שהופקדו לתקופה של 15 שנים. בטיוטה מוצע ליצור מנגנון שיאפשר לפטור ממס רווחי ההון בגין חיסכון בקופת גמל לא משלמת ל-15 שנים וכן יתמרץ חוסכים אשר יחסכו במשך תקופה של 15 שנים להשאיר את הכספים עד לגיל הפרישה, וזאת תמורת הטבת מס נוספת. בכך ,יגדל החיסכון לגיל פרישה באופן וודאי בדרך של מתן תמריץ לחוסכים להשאיר את הכספים לגיל פרישה והסכומים העומדים לרשות האזרחים לאחר פרישתם יגדלו. הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת השמונה-עשרה על ידי חברת הכנסת פניה קירשנבאום וחבר הכנסת חיים כץ.

לט. בחודש יולי 2012 פורסמה טיוטת חוזר שירות ללקוחות סוכנים ויועצים. חוזר גופים מוסדיים 2011-9-7 "שירות ללקוחות גופים מוסדיים" (מיום 8.8.11), קבע הוראות שמטרתן להסדיר את נושא השירות שמעניקים גופים מוסדיים ולהבטיח רמת שירות נאותה ללקוחות גופים מוסדיים לאורך כל חיי המוצר. בטיוטת חוזר מוצע להסדיר את עקרונות השירות שנותנים סוכנים ויועצים ללקוחותיהם על מנת להבטיח מתן שירות נאות על ידי בעל רישיון לאורך כל תקופת הקשר עם לקוח.

מ. בחודש יולי 2012 פורסמה טיוטת נייר עמדה בעניין עדכון לוחות דמוגרפיים והסדרת מקדמי קצבה בביטוח חיים.

נייר העמדה מחולק לשלושה חלקים עיקריים:
החלק הראשון (פרקים ב'-ג') עוסק בעדכון מערכת ההנחות הדמוגרפית (ברירת המחדל) לקרנות פנסיה ולחישוב עתודה לקצבה בחברות ביטוח, על פי נתונים שהתקבלו מקרנות פנסיה ומחברות ביטוח.
החלק השני (פרק ד') ממליץ על שיעורי שיפור עתידיים בתוחלת חיים, על סמך ניתוח שיעורי השיפור באוכלוסייה.
החלק השלישי (פרק ה') בוחן את השלכות חוסר הוודאות בתוחלת החיים העתידית על חברות ביטוח.
עם פרסום נייר עמדה סופי יפורסמו טיוטות חוזרים המיועדים להחליף את חוזר 2007-1-3 שעניינו" חישוב עתודות לתשלום קצבה בפוליסות ביטוח חיים", ואת חוזר 2007-3-6 שעניינו"דרך חישוב המאזן האקטוארי ומקדמי התקנון של קרן הפנסיה."

הנהלת החברה בוחנת את ההוראות שבטיוטת נייר העמדה אם כי טרם השלימה את מדידת ההשפעות המדויקות הנגזרות מיישומו ואולם מאומדנים ראשונים שבוצעו עולה שלא צפויה להיות להן השפעה מהותית על ההתחייבות הפנסיונית של הקרן. ההתחייבות האקטוארית לתקופת הדוח מחושבת בהתאם לחוזר הפנסיה שבתוקף הואיל ועדיין מדובר בטיוטת ניר העמדה.

במקביל, פורסמה בחודש יולי 2012 טיוטת חוזר "מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים. טיוטת החוזר מסדירה את מבנה תכניות ביטוח חיים בהן קיימת הגנה מפני עליית תוחלת חיים, שיותרו לשיווק החל מ- 1.1.13 ועד להסדרה מלאה של שיווק תכניות מסוג זה בעתיד.בנוסף להסדרה המוצעת בטיוטת החוזר, הממונה מבקש מחברות הביטוח להציע חלופות נוספות למכירת מוצרים עם הבטחת תוחלת

חיים. החלופות המוצעות יבחנו לאור העקרונות הבאים: 1. מוצרים המעניקים הגנה, ולו גם חלקית, לעליית תוחלת חיים, יאפשרו מדידת השפעת סיכון אריכות חיים על החברה במהלך תקופת הפוליסה. 2. מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים ימכרו ככיסוי ביטוחי העומד בפני עצמו(להלן: "כיסוי ביטוחי לאריכות ימים"), ויתומחרו כרכיב עצמאי, שעלותו שקופה וגלויה למבוטח. 3. רכישת כיסוי ביטוחי לאריכות ימים בחברת הביטוח לא תהיה מותנת בניהול כספי החיסכון באותה חברה. 4. כיסוי ביטוחי לאריכות ימים יותיר בידי מבוטח, במועד התחלת קבלת קצבה, את אפשרות בחירת מסלול הקצבה.

מא. בחודש ספטמבר 2012 התפרסם חוזר גמל בנושא דוח שנתי בדבר קיום הוראות הדין ע"י קופת הגמל (ח.ק. 15 לשעבר) – שינויים. ביום 21 בדצמבר 2005 פורסם חוזר גמל 2005-2-19 שעניינו: "דוח שנתי בדבר קיום הוראות הדין ע"י קופת הגמל (ח.ק. 15 לשעבר)". בחוזר זה נקבע כי על חברה המנהלת קופת גמל להגיש את הדוח המצורף לחוזר כחלק מהדיווח הנלווה לדוחות הכספיים השנתיים של קופת גמל (להלן: "הדוח"). הדוח כלל שני חלקים: חלק א' - שאלות כלליות, שאותו נדרשו החברות להגיש אחת לשנה, יחד עם הדוחות הכספיים השנתיים; חלק ב' – דוח בדבר עמידה בתקנות ההשקעה, שאותו נדרשו החברות להגיש מדי רבעון. בעקבות התקנת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012, מבוטלת בזאת הדרישה להגשת חלק ב' של הדוח. חוזר זה יחול לגבי קופות גמל לא משלמות לקצבה, קופות גמל לתגמולים, קופות גמל לפיצויים, קרנות השתלמות, קופות גמל לדמי מחלה, קופות גמל לחופשה וקופות גמל למטרה אחרת. תחילתו של חוזר זה החל מהדיווח בגין הרבעון השלישי של שנת 2012 ואילך.

מב. בחודש אוקטובר 2012 פורסמה טיוטת חוזר בנושא מיזוג חשבונות בידי חברה מנהלת.
בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(דמי ניהול), התשע"ב-2012 (להלן - התקנות), נקבעה הפחתת שיעור דמי הניהול המרביים אשר חברה מנהלת רשאית לגבות מעמית בחלק מקופות הגמל. בשים לב לתקנות האמורות ובמטרה להביא להפחתת העלויות הכרוכות בתפעולן של קופות גמל, אשר יסייעו, בין היתר, לחברות המנהלות להציע לעמיתיהן דמי ניהול נמוכים יותר, מוצע בטיוטה לקבוע הוראות אשר מאפשרות לחברה המנהלת שתבחר בכך למזג קופות גמל של עמית מסוים אשר מחזיק מספר חשבונות באותה הקופה. בנוסף, מיזוג חשבונותיהם הקטנים של העמיתים לחשבון אחד, וכפועל יוצא מכך אף איחוד הדיווחים בנוגע לחשבונות אלו, עשוי על פי הטיוטה לפשט עבור העמיתים את המעקב אחרי הכספים המנוהלים עבורם בקופת הגמל.

מג. בחודש אוקטובר 2012 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(משיכת כספים מקופת גמל)(חשבונות בעלי יתרה צבורה נמוכה)(הוראת שעה), התשע"ג-2012. על פי טיוטת הוראת השעה, עמית בקופת גמל יהיה רשאי למשוך כספים מחשבונו בקופה בסכום חד פעמי אם בחשבונו בקופה לא הופקדו כספים מיום1 בינואר 2012) ואילך והיתרה הצבורה הכוללת של העמית בכל חשבונותיו בקופת הגמל ביום1 בינואר 2013 לא עלתה על 5,000 ש"ח.

מד. בחודש אוקטובר 2012 פורסמה טיוטת חוזר מדיניות השקעה ושמות מסלולי השקעה במוצרי חיסכון פנסיוני. במסגרת מוצרי החיסכון הפנסיוני קיים מגוון נרחב של מסלולי השקעה המתמחים בסוגי השקעות שונים .על מנת לאפשר לעמית לקבל החלטה מושכלת בנוגע למסלול ההשקעה המתאים לצרכיו ,יש צורך להסדיר כללים אחידים לקביעת שמות למסלולים אשר ישקפו את מאפייני ההשקעה בהם ,באופן שיאפשר לעמית להבחין בין מסלולי ההשקעה ולהשוות ביניהם. מטרת החוזר היא להסדיר כללים אחידים כאמור לעניין מסלולי השקעה בקופות גמל ובתוכניות ביטוח חיים משתתפות ברווחים שאינן קופות ביטוח.

מה. בחודש אוקטובר 2012 פורסמה טיוטת חוזר ניהול חשבונות עמיתים בקופות גמל וקרנות השתלמות . נוכח אילוצים תפעוליים, חלק מהחברות המנהלות של קרנות השתלמות ושל קופות גמל לא משלמות לקצבה שאינן קופות ביטוח נוהגות לפתוח חשבונות חדשים לעמיתיהן אגב שינויי מעסיקים או העברת כספים בין קופות גמל. ריבוי החשבונות בקופות הגמל בשל הנוהג האמור, מביא להצפת העמיתים בדוחות תקופתיים מיותרים, מחייב שימוש במספר רב של טפסים בתהליכי משיכה והעברת כספים וכן פנייה לגורמים חיצוניים לצורך ביצוע פעולות משיכה. בנוסף, ריבוי החשבונות בקרנות ההשתלמות עשוי לפגוע בזכותו של העובד "להשליך ותק" בין קרנות השתלמות, כפי שמתאפשר מהוראות תקנות מס הכנסה (כללים לתנאים שבהם חשבונות שונים בקרן השתלמות ייחשבו לחשבון אחד), התשנ"ג-1993. מטרת החוזר המוצע היא לצמצם את מספר החשבונות המתנהלים בקופות הגמל וקרנות ההשתלמות למנוע מחברה מנהלת לפתוח חשבון חדש לעמית בעת שינוי בתנאי העסקתו ובעת מעבר בין קופות גמל, ללא קבלת בקשה מפורשת מצד העמית.

מו. בחודש אוקטובר 2012 פורסמה טיוטת חוזר מסמך הנמקה. סעיף 14 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005 מחייב בעל רישיון הממליץ ללקוח על החיסכון הפנסיוני שלו, להעביר מסמך בכתב, המפרט את הנימוקים להמלצתו. טיוטת החוזר נועדה לקבוע מבנה ממוקד ואחיד למסמך הנמקה והמחשה. מסמך כזה יקל על לקוח להתמודד עם המידע אליו הוא נחשף בעת קבלת המלצה על החיסכון הפנסיוני שלו, וכן יאפשר את מיכון המידע והעברתו באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית. חוזר זה יחליף מספר חוזרים העוסקים במסמך הנמקה ובמסמכים נוספים שבעל רישיון נדרש להעביר ללקוח במהלך פעולה של שיווק או ייעוץ פנסיוני. החוזר הוא חלק מהסדרה כוללת שמטרתה ייעול תהליכי עבודה, שיפור מהימנות מידע והסרת חסמים טכנולוגיים, כחלק מהתכנית להגברת התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני, שהוצגה בנובמבר 2010.

מז. חוזר גופים מוסדיים 2011-9-10 "טיוב נתוני זכויות העמיתים בגופי המוסדיים" מיום 21 בדצמבר, 2011. החוזר מגדיר את הפעולות הנדרשות מגוף מוסדי על מנת להבטיח, ככל הניתן, כי רישום זכויות העמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור. במסגרת פרויקט הטיוב עליו מורה החוזר גוף מוסדי נדרש לבצע את הפעולות הבאות לגבי נתוני ממשק האחזקות:
1.עריכת סקר פערים אודות המידע הקיים ברמת מוצרים, עמיתים ומעבידים.
2.בניית מודל מיפוי ודירוג הפערים שנמצאו בסקר הפערים מהיבט השפעתם.
3.הכנת תכנית עבודה מפורטת לטיפול בכשלים שנמצאו בסקר הפערים, ובכלל זה התייחסות לסידור המידע הקיים ושמירתו, אימות נתוני עמיתים, עיבודי נתונים, בחינת השפעת פרויקט הטיוב על הגוף המוסדי ושימור.
גוף מוסדי יטייב את נתוני ממשק האחזקות החל ממועד הצטרפות העמית לקופה ולכל הפחות משנת 1997 ואילך. אולם, קופות שאינן קופות ביטוח או קרנות פנסיה יטייבו את נתוני ההפקדות, העברות ומשיכות אשר בוצעו, לכל הפחות, החל מיום 1.1.2005. גוף מוסדי יקים ועדת היגוי הכפופה למנכ"ל אשר תגבש את תכנית העבודה ותדווח באופן שוטף לדירקטוריון על התקדמות פרויקט הטיוב. הדירקטוריון יאשר את תכנית העבודה של הפרויקט וידון בנושא לפחות אחת לחצי שנה. החוזר קובע לוח זמנים לביצוע הפעולות במסגרת פרויקט הטיוב, ובכלל זה קובע כי הפרויקט כולו יסתיים עד ליום 30 ביוני, 2016. נכון לתאריך הדוח, החברה הקימה ועדת היגוי אשר בחרה בספק שירות לצורך עריכת טיוב הנתונים כנדרש ובהתאם להוראות החוזר. החברה נערכת להכנת סקר הפערים ולאחר מכן לפעול לבניית תכנית עבודה אשר תוגש לאישור דירקטוריון החברה.

בחודש נובמבר 2012 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2012-9-16 "טיוב נתוני זכויות העמיתים בגופי המוסדיים" המחליף את החוזר האמור, כאשר בחוזר זה למעשה אוחדו לוחות הזמנים להשלמת סקר הפערים ובניית מועד המיפוי, כך שהמועד להשלמתם נקבע ליום 31 במרס, 2013 (בחוזר הקודם המועד לסיום שלב סקר הפערים נקבע ליום 31 בדצמבר, 2012).

3. מצב כספי קרן הפנסיה

(א) הסבר לשינויים בהתחייבות הפנסיונית, אם היו, תוך דגש על השינויים שמקורם אינו תקבולים/תשלומים שוטפים בתקופת הדוח

ביום 17 במאי 2007 פרסם הממונה על אגף שוק ההון באוצר את חוזר 2007-3-6 הכולל הוראות להכנת דוחות אקטוארים בקרנות פנסיה על בסיס מערכת הנחות מעודכנת והדוח נערך על בסיס הוראות אלה.

(ב) גירעון, אם קיים, במאזן החשבונאי או במאזן האקטוארי, נסיבות היווצרותו ותכניות הדירקטוריון להשלמתו

בשנת 2008 הצטבר בקרן גרעון אקטוארי, ובהתאם לתקנון קרן הפנסיה ואישור אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, בוצעה הפחתת זכויות בשיעור של 10%. בהתאם לאישור האמור נקבע כי אם יהיה עודף אקטוארי בשנים 2009-2010, אזי יעודכנו הזכויות באופן מיידי.

לאור האמור לעיל, ומכיוון שבשנת 2009 נוצר עודף אקטוארי בקרן, הוקטנה הפחתת הזכויות האמורה מ-10% ל-7.86%.

בשנת 2010 הצטבר גרעון אקטוארי בקרן בשיעור של כ - 3.2%, ומכיוון ששיעור הגירעון בשנה זו לא עלה על 5%, לא נדרש היה להפעיל את מנגנון האיזון האקטוארי.
להלן יפורטו השלכות האיזון האקטוארי נכון לשנת 2010:

1. עמיתים שהצטרפו לפני 1.1.89, לרבות מוקפאים, יהיו זכאים בבוא העת לפנסיה על פי התקנות בהפחתה של 7.86%.
2. עמיתים שהצטרפו מ- 1.1.89, לרבות מוקפאים, יהיו זכאים לפנסיה על בסיס מנות הפנסיה שצברו ושיצברו בהפחתה של 7.86%.
3. היתרות הצבורות של העמיתים נשארו ללא שינוי לכל קבוצות העמיתים.
4. לעמיתים שפרשו לפנסיה עד 30.06.09, לא תבוצע הפחתה של 1.55% בחודש יולי 2011. ההפחתה ליתר הפנסיונרים בשיעור של 1.55% תבוצע בחודש יולי בכל אחת מהשנים 2012-2014.
5. מנגנון האיזון לא יופעל על עמיתי הביניים לרבות הפנסיונרים, מאחר והם מאוזנים אקטוארית.

בשנת 2011 הצטבר גרעון אקטוארי העולה על 5%. לפיכך, ובהתאם להוראות תקנון קרן הפנסיה, נדרשה החברה להפעיל את מנגנון האיזון האקטוארי ולהקטין בהתאם את זכויות העמיתים והפנסיונרים.
על פי אישור והנחיית אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, ביום 21.3.2012 אישר דירקטוריון החברה את הפעלת מנגנון האיזון האקטוארי כמפורט להלן:

1. עמיתים שהצטרפו לפני 1.1.89 לרבות מוקפאים, יהיו זכאים בבוא העת לפנסיה על פי התקנון בהפחתה של 14.49%.
2. עמיתים שהצטרפו אחרי 1.1.89 לרבות מוקפאים, יהיו זכאים בבוא העת לפנסיה על בסיס מנות הפנסיה שצברו ויצברו בהפחתה של 14.49%.
3. עמיתי תקופת הביניים לרבות מוקפאים, יהיו זכאים בבוא העת לפנסיה על בסיס מנות הפנסיה שצברו ויצברו בהפחתה של 15.00%.
4. פנסיונרים שאינם שייכים לקבוצת עמיתי הביניים אשר פרשו או יפרשו לפנסיה עד 30/04/2012, תשלומי הפנסיה יופחתו בשיעור של 7.2% החל מתשלום הפנסיה בגין 05/2012 רטרואקטיבית מינואר 2012.

5. פנסיונרים אשר שייכים לקבוצת עמיתי הביניים, אשר פרשו או יפרשו לפנסיה עד 30/04/2012, תשלומי הפנסיה יופחתו בשיעור של 15%. ההפחתה תעשה באופן הדרגתי באופן הבא: החל מתשלום הפנסיה בגין חודש 05/2012 הפנסיה תוקטן בשיעור של 7.5% רטרואקטיבית מינואר 2012; מתשלום הפנסיה בגין חודש 1/2013 תופחת הפנסיה בשיעור של 8.51%

בסעיף 2 למכתב האוצר מיום 2 בפברואר, 2012 בדבר אופן חישוב הסיוע הממשלתי הישיר לקרן, התקבלה הבהרה כי יש לתת ביטוי בדוח האקטוארי לפיגור בהעברת סיבסוד המדינה הישיר לקרן הפנסיה, קרי להשלמת סיבסוד בשעור של 1.57% על ההשקעות החופשיות ו - 0.71% על ההשקעות באג"ח מסוג "ערד" (לעמיתי הביניים 1.05% ו - 0.19% בהתאמה). סיבסוד המדינה הישיר מחושב על בסיס נתוני חודש דצמבר ומועבר בפיגור של כחצי שנה ללא הצמדה וריבית בגין הפיגור. על פי כללי החשבונאות, סכום הסיבסוד שיועבר בעתיד מוכר כנכס כבר בדוחות לסוף התקופה, בעוד שבפועל הסכום יועבר רק לאחר כחצי שנה ללא הצמדה וריבית. התיקון בעקבות ההנחיה הגדיל את הגירעון האקטוארי בכ – 18.5 מיליון ש"ח.

הדוח האקטוארי ליום 31 בדצמבר 2011 מצביע על התחייבות אקטוארית בסך 1,351 מיליוני ש"ח, והגרעון האקטוארי לאחר הפחתת הזכויות כמפורט לעיל הסתכם בכ- 950 אלפי ש"ח.

בתחילת חודש יוני 2012 פורסמה טיוטת הצעת האוצר לקבלת "כרית בטחון" ובחודש נובמבר 2012 פורסמה הצעת החוק ברשומות. ההצעה כללה דרישה להפחתת זכויות רוחבית בשיעור של 1.75%, ודחיית גיל הזכאות לפנסיית זקנה לגילאי הפרישה על פי חוק, בתמורה לקבלת "כרית הביטחון" כמפורט במסמך האמור.

ביום 21 בנובמבר, 2012 אישר דירקטוריון החברה את המתווה המוצע בהצעת החוק הנזכרת לעיל תוך הוספת התאמות רלוונטיות לתקנון קרן הפנסיה שיועברו לאישור אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר. בהתאם לכך תערוך החברה את התיקונים הנדרשים בתקנון קרן הפנסיה.

<u>השפעת שינויים בהנחות ובבסיסים האקטואריים, אם היו כאלה, בתקופת הדוח בהשוואה</u>

<u>לקרן שקדמה לה</u> –

חישוב ההתחייבויות האקטואריות בוצע באופן עקבי לחישוב ליום 31 בדצמבר, 2011.

הדוח האקטוארי נערך בהתאם לתקנון קרן הפנסיה, הוראות תקנות מס הכנסה, הוראות אגף שוק ההון לעריכת מאזנים אקטוארים בקרנות פנסיה על בסיס מערכת הנחות מעודכנת מיום 17 במאי 2007 ועל פי שיקולי האקטואר. יצוין כי חוות דעת האקטואר מתייחסת ביסודה להתאמת הערכת האקטואר להנחות שנקבעו בעיקרן ע"י הממונה על שוק ההון ולא לנאותות ההנחות עצמן.

<u>עליית שכר ממוצעת</u> - של 3% לשנה הן בעבר והן בעתיד עד למועד הפרישה לפנסיה.

4. תוצאות הפעולות

ניתוח והסברים לתוצאות העיסקיות והשוואתם לתקופות מקבילות בעבר, התייחסות למרכיבים עיקריים של דוח הכנסות והוצאות, לרבות הכנסות מדמי ניהול, הכנסות מהשקעות ועודף הכנסות על הוצאות.

1. התוצאות העסקיות של החברה המנהלת

	ל -9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל -3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2012	2011	2011	2010	2011
	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		מבוקר
	אלפי ש"ח				
הכנסות					
מדמי ניהול	2,486	2,280	839	686	3,126
מהשקעות:					
ממזומנים ושווי מזומנים	16	18	3	6	24
מהשקעות פיננסיות, נטו	169	48	91	27	73
	185	66	94	33	97
	2,671	2,346	933	719	3,223
הוצאות					
הוצאות הנהלה וכלליות	932	788	298	283	1,143
הוצאות מימון	(2)	(4)	(2)	(4)	(4)
	930	784	296	279	1,139
רווח לפני מסים על הכנסה	1,741	1,562	637	440	2,084
מסים על הכנסה (הטבת מס)	624	(751)	227	150	(940)
רווח נקי	1,117	2,313	410	290	3,024
רווח כולל	1,117	2,313	410	290	3,024

לעניין דמי ניהול מקרנות, נטו - ראה סעיף 2 להלן.
במהלך תקופת הדוח היו לחברה הכנסות מהשקעות פיננסיות של 169 אלפי ש"ח, בהשוואה להכנסות של 48 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הוצאות הנהלה וכלליות עלו בתקופת הדוח לסך של 932 אלפי ש"ח, בהשוואה לסך של 788 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ניתן לייחס את הגידול לתשלום עבור שירותי התפעול המשולמים לפניקס פנסיה, למרות הגידול בהוצאות, הרווח לפני מסים על הכנסה הסתכם בסך של 1,741 אלפי ש"ח בהשוואה לרווח של 1,562 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2. פרטים בדבר סכום דמי הניהול שנגבו מהמבוטחים

	ל -9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל -3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2012	2011	2011	2010	2011
	בלתי מבוקר				מבוקר
	אלפי ש"ח				
מקרנות פנסיה*):					
מקרן פנסיה לעמיתים ותיקים:					
דמי ניהול מדמי הגמולים, נטו	1,248	1,166	407	337	1,627
דמי ניהול מעמיתים מוקפאים	1,000	923	349	282	1,236
דמי ניהול מתשלומי פנסיות	238	191	83	67	263
	2,486	2,280	839	686	3,126

דמי הניהול המתקבלים מניהול הקרנות נגבים מתוך דמי הגמולים שגבתה הקרן (7% מדמי הגמולים, ברוטו, לפני החזרים והטבות), מתוך הצבירה החדשה בשיעור של 0.1% לשנה ובשל עמית מוקפא, שיעור של 0.8% מהצבירה השנתית או 25 ש"ח, הגבוה מבין השניים.
בנוסף גובה הקרן דמי ניהול מפנסיונרים בשיעור של 5% מהפנסיה החודשית, שמשלמת הקרן לפנסיונר.

ההכנסות מדמי ניהול נטו מקרנות הפנסיה בתקופת הדוח עמדו על 2,486 אלפי ש"ח, בהשוואה לסך של 2,280 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

(א) <u>השפעה של תופעות או אירועים מיוחדים על תוצאות הפעילות</u>

לעניין הפחתת הזכויות ראה סעיף 3ב' לעיל.

(ב) <u>השפעת שינויים בהוראות המס, לרבות עקב הסכמים עם נציגות מס הכנסה, על תוצאות הפעולות.</u>

ב-1/1/2000 נכנס לתוקפו חוק ההסדרים (פרטים בפרק 2 סעיף ג' השפעת חוקים תקנות והוראות חדשות על עסקי קרן הפנסיה).

(ג) <u>השפעה של עונתיות על תוצאות פעולותיה של קרן הפנסיה אם היא משמעותית.</u>

דמי הגמולים ששולמו במהלך השנה לחודשים 1/2011 ועד 12/2011 מתפלגים באופן שווה בכל החודשים פרט לחודשים בהם ההפרשות גבוהות יותר עקב תוספות שכר שבגינם מועברות הפרשות לפנסיה כגון: הבראה, דירוג וכו'.

(ד) <u>שינויים בהיקף דמי הגמולים, תוך התייחסות לדמי גמולים שוטפים וחד-פעמיים</u>

הקרן אינה מקבלת דמי גמולים חד פעמיים ואין שינוי מהותי בהיקף דמי הגמולים.

(ה) <u>שינויים מהותיים בשיטת חישוב המאזן האקטוארי בהשוואה לתקופה קודמת.</u>

ביום 17 במאי 2007 פרסם הממונה על אגף שוק ההון באוצר את חוזר 2007-3-6 הכולל הוראות להכנת דוחות אקטוארים בקרנות פנסיה על בסיס מערכת הנחות מעודכנת והדוח נערך על בסיס הוראות אלה.

(ו) <u>פרטים בדבר סכום דמי הניהול שנגבו מהמבוטחים תוך הבחנה בין סוגי הקופות</u>

בשל עמית פעיל:

- 7% מדמי הגמולים המועברים בשל עמית פעיל מידי חודש.
- 0.1% בחישוב שנתי מסך הצבירה מיום המעבר ועד לחודש הפרישה לפנסיית זקנה.
- בשל עמית מוקפא, שיעור של 0.8% מהצבירה השנתית או 25 ש"ח, הגבוה מבין השניים.
- בשל פנסיונר 5% מהפנסיה החודשית, שמשלמת הקרן לפנסיונר (ללא שינוי).

תשואת הקרן (באחוזים)

עמיתים ותיקים

	ל- 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
	2012	2011
תשואה נומינלית	5.49	(0.28)
תשואה ריאלית	3.31	(3.03)

עמיתי דור ביניים

	ל- 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
	2012	2011
תשואה נומינלית	5.06	2.42
תשואה ריאלית	2.90	(0.41)

דוח תנועה בקרן הפנסיה

	ל -9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל -3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2012	2011	2012	2011	2011
	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		מבוקר
	אלפי ש"ח				
יתרת הקרן לתחילת התקופה	815,770	791,369	836,777	795,450	791,369
תוספות לקרן					
דמי גמולים ממעסיקים, עובדים ומעצמאיים	20,264	18,610	6,761	5,226	26,205
מעבר עמיתי תקופת הביניים	-	-	-	-	474
עודף הכנסות, נטו מועבר מדוח הכנסות והוצאות	42,233	475	26,469	4,186	11,055
סך הכל תוספות לקרן	62,497	19,085	33,230	9,412	37,734
תשלומים והעברות					
תשלומי פנסיית זקנה	4,520	3,624	1,587	1,271	4,997
פדיונות	10,174	6,144	4,847	2,905	8,336
סך הכל תשלומים והעברות	14,694	9,768	6,434	4,176	13,333
יתרת הקרן לסוף התקופה	863,573	800,686	863,573	800,686	815,770

ההון הצבור נטו של קרן הפנסיה ליום 30 בספטמבר, 2012 הסתכם לסך של כ – 864 מיליון ש"ח, לעומת כ- 816 מיליון ש"ח בסוף שנת 2011.

ההתפתחות, במשך שלוש השנים האחרונות בסך כל המאזן, בהתחייבות הפנסיונית בעודף ההכנסות על ההוצאות (אלפי ש"ח):

	ל -9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2012		2011		2010
	אלפי ש"ח	השינוי ב - %	אלפי ש"ח	השינוי ב - %	אלפי ש"ח
סך כל המאזן (נכסים)	838,669	2.54	817,894	3	792,002
התחייבויות פנסיוניות	863,573	5.86	815,770	3	791,369
עודף הכנסות, נטו	42,233	282.0	11,055	(83)	66,044

5. תחזית זרמי כספים

תחזית זרמי הכספים של קרן הפנסיה מתשלום וגביית דמי גמולים, הכנסות מפעילות השקעה והוצאות ניהול, התייחסות לתשלומים או תקבולים חריגים מפעולות לא שוטפות כדלקמן:

פדיון מואץ של זכויות עמיתים

החזרת כספים למבוטחים שפרשו בשנת 2012 הסתכמו בסך של 10,174 אלפי ש"ח לעומת סך של 6,144 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

נכסים שלגביהם קיים קושי במימוש

אין בידי הקרן נכסים שקיימים קשיים במימושם.

חובות של מעסיקים ועצמאיים, מבטחי משנה, מבוטחים, יתרות סוכנים וחייבים עסקיים אחרים, שהפיגור בגבייתם עלול להשפיע על תזרים המזומנים של קרן הפנסיה.

היקף החובות של מעסיקים, עצמאים וחייבים אחרים אינו מהותי ביחס להיקף הגביה או ליתרת הנכסים. פיגור בגביית החובות, אם וכאשר יהיה, לא ישפיע מהותית על תזרים המזומנים של קרן הפנסיה.

גביית חובות ע"י העברת נכסים ולא במזומן

גבית חובות על ידי קרן הפנסיה מתבצעת במזומן.

סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על הפעילות

6. השפעות אירועים והתפתחויות חיצוניים לענף הפנסיה

שוקי הכספים בישראל

שוקי ההון בתקופה הנסקרת התאפיינו בתנודתיות גבוהה ובמגמה מעורבת שהושפעה משינוי תדיר בטעמי הסיכון של המשקיעים. בחודשים ינואר עד אפריל, נרשמו במצטבר עליות שערים בשוקי האג"ח והמניות בעוד בחודשי מאי-יולי, נרשמו ירידות שערים במניות למול ירידת תשואות בשוקי האג"ח. החל מהמחצית השנייה של אוגוסט ובספטמבר רשמו השווקים עליות נאות בכל האפיקים. המניע המרכזי לתנודתיות השווקים היה ההתפתחויות באשר למשבר החוב באירופה וידיעות בדבר צעדי הרחבה כמותיים בגוש היורו, יפן ובארה"ב, שהושקו בחודשים אוגוסט-ספטמבר. בישראל, השפיעו גם נתוני המקרו שהראו על האטה מסוימת בצמיחה כמו גם החדשות מהזירה הפוליטית (הקדמת הבחירות) ומהזירה הגיאופוליטית (בדבר תקיפה אפשרית באירן). הערכות כי תקיפה ישראלית באירן ירדה בינתיים מהפרק לצד רמת מחירים נמוכה במניות, תרמה בחודש ספטמבר לביצועי יתר של שוק המניות בישראל על שוקי חו"ל.

בישראל, רגולציה ברוח "המחאה החברתית", שינתה את כללי המשחק עבור ענפי משק רבים. זאת עקב כוונת הרגולטור להעלות את רמת התחרות במשק, לטובת הצרכנים, שתורגמה לפגיעה ברמת ההכנסות וברווחיות החברות. הפגיעה הדרמטית ביותר הורגשה בענף התקשורת אך גם בחברות האחזקה, שהושפעו מירידה בזמינות אשראי חדש, בין השאר עקב עליה דרמטית ביחסי המינוף על רקע שחיקת ערך הפורטפוליו. החקיקה החברתית טרם הסתיימה ועל הכוונת של הרגולטור נמצאים מגזרים נוספים כמו מגזר הרכב והליסינג, הבנקים, חברות המזון ועוד. גורמים נוספים שהעיקו על שוק המניות היו ירידת המדרגה ברמת מחזורי המסחר והסוגיות הגיאו-פוליטיות סביב אירן והחלפת השלטון במצריים. אלו היוו חלק משמעותי בתנועת כספי המשקיעים הזרים שחזרו להגדיל במעט את פעילותם בשוק האג"ח והמניות בחודשי אוגוסט-ספטמבר.

החששות מפני האטה בצמיחה העולמית באו לידי ביטוי בצניחת מחירי הסחורות בחודשים מאי – יוני. נתונים אלו לצד שינוי הרגלי הצריכה של הציבור, תורגמו להאטה באינפלציה ברבעון השני. ברבעון השלישי, נרשמה עליה באינפלציה עקב גורמי היצע, השפעות חיצוניות (מיסוי) והעלאות מחירים חד פעמיות כגון במוצרי דלק ומזון. לפי דיווחי הלמ"ס, בחודשים ינואר-ספטמבר עלה המדד הכללי ב- 2.1% והמדד ללא ירקות ופירות ב- 1.8%. המדד ללא דיור עלה ב- 2% והמדד ללא אנרגיה עלה ב- 1.3%. ב- 12 החודשים האחרונים (ספטמבר 2012 לעומת ספטמבר 2011) עלו המדד הכללי ב- 2.1%, המדד ללא ירקות ופירות ב- 1.7%, המדד ללא אנרגיה ב- 1.3% והמדד ללא דיור ב- 2.0%. למרות החששות והערכה כי בשוק הנדל"ן למגורים התקיימה בועת מחירים, לא ניכרה ירידה של ממש במחירי הדיור, כאשר מחירי שכ"ד המשיכו לעלות. גם הקונים ש"ישבו על הגדר" חזרו במאי לשוק, בין השאר בזכות המשך תנאי אשראי נוחים ואכזבה משיעור הירידה בפועל במחירי הדירות.

בתחילת השנה, לאור הערכות בדבר התאוששות הכלכלה העולמית המשיך בנק ישראל בהעלאת הריבית במשק שהחלה ב- 2011. החדשות מאירופה, הביאו לשינוי תוואי הריבית ולאחר מספר חודשי עצירה, הוחלט בחודש יוני, על הורדת הריבית ב- 0.25% לרמה של 2.25%. שיעור ריבית זה נותר ללא שינוי במהלך כל הרבעון השלישי. החלטה זו נשענה על נתונים שהראו שמחירי הדירות ממשיכים לעלות, שההאטה במשק התמתנה אך גם על אי ודאות גבוהה באשר לתקציב 2013 וליכולת הממשלה לעמוד ביעד הגרעון המעודכן.

היחס בין רמת האינפלציה לריבית בישראל משמר ריבית ריאלית אפסית (כפי ששררה במחצית הראשונה של 2011) אשר עלולה לייצר עיוות במחירי נכסים (כגון נדל"ן). לפיכך, בתחילת יולי, החליט בנק ישראל על צעדי מנע שיפגעו בביקוש לנדל"ן, דרך מגבלות שיוטלו על הבנקים בהפרשות לחומ"ס בגין משכנתאות והנמכת יחסי LTV במשכנתאות חדשות.

חודשי מאי-יולי מחקו את מרבית התשואה החיובית במניות שנרשמה בחודשים ינואר -אפריל בעוד ממחצית אוגוסט ובעיקר בספטמבר נרשם תיקון חד של הירידות בשוק המניות. זאת על

רקע רמות מחירים נמוכות, תחושת מיצוי פוטנציאל התשואה באפיקים הסולידיים ואופטימיות סביב השפעת תוכניות התמרוץ המוניטריות בעולם. בסיכום התקופה, רשם מדד הבנקים תשואה חיובית של כ- 5.8%, מדד ת"א 25 טיפס בכ- 9.5%, מדד ת"א 100 עלה בכ- 7.8% , מדד יתר 50 עלה ב- 5.5% בעוד מדד בלוטק 50 (המייצג את 50 המניות בעלות שווי השוק הגבוה ביותר מענפי הטכנולוגיה והביומד) זינק ב- 25.1%. ביצועי מדד זה בלטו בעיקר במחצית הראשונה של השנה והושפעו לחיוב גם מביצועי היתר של מניות דואליות בענף הטכנולוגיה שרשם ביצועי יתר בארה"ב. זאת בזכות צמיחה שהושגה למרות ההאטה הכלכלית ובזכות פעילות גלובלית ופעילות בנישות צומחות.

השילוב של האטה בנתוני הצמיחה של המשק (ועקב כך בהכנסות ממיסים), עם ישום רפורמות שהביאו להגדלת הוצאות הממשלה, תרם להגדלת הגרעון בתקציב. בחודש יוני, הוחלט על הכפלת את יעד הגרעון ל- 2013 ל- 3% במקום 1.5%. הגדלת יעד הגרעון לצד העלאת מיסים כגון מע"מ, מס על סיגריות והכבדת מס הכנסה על בעלי שכר גבוה עדיין לא מבטיחה עמידה ביעד הגרעון ב- 2013. זאת בין השאר על רקע לחצים קואליציוניים שהובילו להחלטה על הקדמת הבחירות לתחילת 2013. כפי הנראה, הצורך בקיצוצים בתקציב יחייב העלאת מיסים נוספת שעלולה להכביד על המשק ולפגוע בצמיחה.

ביצועי האג"ח הממשלתי בתקופה הנסקרת הושפעו משני פרמטרים עיקריים. הראשון, שינויים בשנאת הסיכון בקרב המשקיעים שהביאו להתבצרות באפיק האג"ח הממשלתי ולירידת התשואות באג"ח של ממשלת ארה"ב וגרמניה לשפל חסר תקדים בחודש יולי. השני, שינויים בציפיות האינפלציה בישראל, על רקע הערכות לגבי קצב הצמיחה העולמית והשינויים החדים במחירי הסחורות, בראשם הנפט. אג"ח הממשלתיות בישראל ביטאו במידה רבה יותר את המגמות בעולם ופחות את עליית הגרעון בתקציב, שמשמעותו צפי להגדלת גיוסי חוב בשוק. הקדמת הבחירות על רקע קושי להשיג את הסכמת מפלגות הקואליציה לקיצוצים הנדרשים בתקציב 2013 גם יצרה אופטימיות כי הממשלה נותרה מחויבת למשמעת תקציבית.

במהלך התקופה הנסקרת, על רקע הגרעון הגדול בתקציב הממשלה, גייסה הממשלה נטו כ- 11 מיליארד ₪, וזאת לעומת גיוס נטו בסך כ- 3 מיליארד ₪ בכל 2011. כשני שליש מהגיוסים היו באפיק הלא צמוד. מבנה גיוסים זה מייצר מחסור מתמשך באג"ח ממשלתי צמוד. היקפי גיוסים, תנודות בתשואות אג"ח ממשלת ארה"ב, ההתמודדות עם הגרעון בתקציב המדינה וכן רמת האינפלציה יצרו תנודתיות בביצועי אג"ח ממשלתי בין רבעונים. ברבעון הראשון האג"ח הצמוד רשם ביצועים עודפים על השקלי, תוך עליית הציפיות האינפלציוניות לכ- 2.7-2.8%, כפי שאלו מגולמות בפערי התשואות בין האפיק השקלי לאפיק הצמוד. מגמה זו התהפכה ברבעון השני, עם עליית הציפיות להורדת ריבית במשק. לפיכך, ברבעון זה רשם האג"ח השקלי תשואת יתר, בעיקר בחלק הקצר של העקום ובהתאם גם ירדו הציפיות האינפלציוניות לרמת 2.2-2.4%. ברבעון השלישי שוב השתנתה המגמה, ציפיות האינפלציה עלו מחדש לרמות של 2.6-2.7% ואג"ח הצמודות הניבו תשואת יתר על השקליות, שבלטה בחלק הארוך של העקום. בסיכום התקופה הנסקרת, מדד אג"ח ממשלתי צמוד מדד עלה ב- 6% בעוד אג"ח ממשלתי שקלי לא צמוד, עלה ב- 4.2%.

התנודות בשוקי המניות, על רקע ההרעה בנתוני המשק והחברות תוך שינוי בטעמי הסיכון של המשקיעים, השפיעו גם על שוקי האג"ח הקונצרני. המחצית הראשונה של השנה התאפיינה בפתיחת מרווחים שהורגשה בכל הדירוגים, אך בעיקר בדירוגי A מינוס ומטה. פתיחת המרווחים בלטה במיוחד בחודשים מאי-יולי, אז גם נרשמה עליית מדרגה בחששות מקשיי תזרים במספר פירמידות שליטה במשק. בחודשי אוגוסט-ספטמבר שאופיינו בעליות בשוקי המניות על רקע אופטימיות מהשפעת תוכניות הסיוע, נרשמה ירידת תשואות וצמצום ניכר במרווחים באפיק הקונצרני.

היקף ההנפקות הציבוריות של אג"ח קונצרני הסתכם בתקופה הנסקרת ב- 30.4 מיליארד ש"ח. מרבית הגיוסים בוצעו ע"י חברות בדירוגים גבוהים בכללם בנקים, חברות נדל"ן ושירותים. בסיכום התקופה הנסקרת, מדד תל בונד 20 רשם תשואה חיובית של כ- 5.2% ומדד תל בונד 60 עלה בכ- 5.6%. מרבית התשואה נרשמה ברבעון השלישי.

ברבעון הראשון של השנה התחזק השקל למול הדולר ולמול היורו אך עם התפתחות הציפיות לירידת הריבית במשק וכתוצאה מהתחזקות הדולר בעולם, פוחת גם השקל. ברבעון השלישי, עם

השקת תוכנית הסיוע באירופה שהסירה חששות בדבר התפרקות גוש היורו, נחלש הדולר למול היורו ובמעמד השקל חל תיסוף משמעותי. בסיכום התקופה הנסקרת, פוחת השקל למול הדולר ולמול היורו בכ- 2.8%.

לאחר תאריך המאזן, המשיך שוק המניות בישראל להתנהל על בסיס חדשות המקרו מהעולם תוך רישום תשואת יתר, על רקע ביצועים חלשים יחסית לשוקי חו"ל עד חודש אוגוסט. שוקי האג"ח הממשלתי הושפעו משלושה גורמים: הראשון, ירידה בתשואת אג"ח של ממשלת ארה"ב חזרה לרמת 1.6%. השני, ההחלטה על הקדמת הבחירות בישראל חידשה את הציפיות לאחריות תקציבית. השלישי, החלטה מפתיעה של בנק ישראל להוריד את הריבית לחודש נובמבר ב- 0.25%, שמשמרת תנאי ריבית ריאלית אפסית. במצטבר, גורמים אלו תרמו להמשך ירידת התשואות באג"ח הממשלתיות שבלטה בעיקר בחלק הארוך של העקום. ברמת המקרו בישראל, פורסמו נתונים המראים על האטה אך בקצב פחות מזה שהוערך קודם ועל יציבות בשיעור האבטלה מתחת ל- 7%. במקביל, תנאי הריבית הנמוכה המשיכו לתמוך בהתאוששות בשוק הדיור אם כי מגבלות חדשות שהוטלו בנובמבר על לוקחי משכנתאות אמורות לסייע בצינון שוק זה, דרך הקטנת הביקושים.

החלטת בנק ישראל להוריד את הריבית בנובמבר ל- 2% אותתה לשוק על חששו מהשפעת המשבר באירופה על ישראל אך גם על ירידה בציפיות האינפלציה לטווח הקצר. דוחות החברות בארה"ב לרבעון השלישי ו/או ההנחיות קדימה, שהחלו להתפרסם המחישו את תנאי המקרו הגלובליים המאתגרים ומיתנו את האופטימיות שאפיינה את המשקיעים בחודשי הקיץ. רמת מחזורי המסחר שעלתה בחודשי ספטמבר-אוקטובר, התמתנה שוב בנובמבר.

שווקי הכספים בחו"ל

שוקי ההון בעולם רשמו במחצית הראשונה של השנה מגמה מעורבת, כאשר בתחילת השנה הם התנהלו על רקע הערכות להתאוששות בארה"ב בעוד ההמשך סיפק תזכורת לאתגרים הכבדים שעדיין עומדים בפני המנהיגות הכלכלית בעולם. אתגרים אלו באו לידי ביטוי בשינויים במערכת הפוליטית בחלק מהמדינות (בראשן, יוון, ספרד וצרפת) שגררו קריאה להחלפת תוכניות הצנע בתוכניות מעודדות צמיחה. כמו כן, מותנו בסין תחזיות הצמיחה שגררו יישום תוכניות הקלה מוניטרית. זאת לצד התכווצות בפעילות הכלכלית באירופה, תוך קריאה מצד ספרד לסיוע דחוף למערכת הבנקאות שלה, שעמדה בפני קריסה וציפייה לבקשת סיוע כלכלי נוסף בתקופה הקרובה. תנאים אלו תומכים בכך שרמת הריבית בעולם המערבי צפויה להישאר נמוכה מאד לכל הפחות גם ב- 2013 ולגלוש אפילו עד 2014-2015.

בתחילת השנה, האופטימיות סביב התאוששות כלכלת ארה"ב, תורגמה לעליה של תשואות האג"ח הממשלתי ל- 10 שנים, מרמה של כ- 2% בתחילת השנה ל- 2.4% בשיא המהלך. נתונים מאכזבים שפורסמו החל מאפריל באשר לקצב השיפור, החזירו את רמת התשואות אחורה ל- 1.5% במהלך יולי. מאמצע אוגוסט, עם התפתחות ציפיות להשקת תוכנית הרחבה חדשה ודוחות תעסוקה חיוביים חלה עליה בתשואות האג"ח לרמות של 1.7-1.8% שמראות על אופטימיות זהירה. תנודות אלו בתשואת מכשיר כה סולידי, ממחישות את השינויים התכופים בתיאבון לסיכון של המשקיעים, הנובע משילוב של ריבית נמוכה המעודדת לקיחת סיכון לצד חדשות כלכליות מתעתעות, אשר עדיין לא מצביעות על יציאה ברורה מאזור הסכנה.

באמצע ספטמבר, עדכנה קרן המטבע הבינלאומית את תחזיות הצמיחה שלה לשנת 2013 לרוב מדינות העולם ואלו מראות על תחזיות צמיחה אפסיות לגוש היורו ושל כ-2% בארה"ב. במשקים המתפתחים הוערך שיעור הצמיחה בכ- 5-6%, המראה על המשך האטה בקצב הצמיחה שלהם.

בספטמבר, הכריזו הבנקים המרכזיים בעולם (גוש היורו, ארה"ב ויפן) על צעדי הרחבה כמותיים ובכך אישרו את הציפיות שהחלו להיבנות במהלך הרבעון השלישי, בעקבות סדרת פגישות של מנהיגי גוש היורו. באירופה הכריז ה- ECB על תוכנית לרכישת אג"ח מדינה בעיקר בכדי להקל על המדינות החלשות (בפרט ספרד) לגלגל את חובותיהן בריביות נמוכות יותר. בארה"ב, הכריז הפד על תוכנית חודשית לרכישת אג"ח מסוג MBS בהיקף של 40 מיליארד דולר, בכדי לתמוך בפעילות הכלכלית. ההבדל העיקרי בין תוכנית זו (QE3) לקודמותיה היא שרכישות אלו בלתי

מוגבלות והפד אמור להמשיך בהן עד שיפור משמעותי בכלכלה. כתגובה לתוכנית הפד, הודיע הבנק המרכזי ביפן על הרחבת תוכנית ההרחבה הכמותית שלו ב- 10 טריליון ין , במטרה להחליש את הין ולהאיץ את פעילות היצוא.

למרות תנאי המקרו המאתגרים, נרשמו מתחילת השנה תשואות חיוביות במונחים שקליים. במהלך הרבעון השלישי, הצטמצם הפער בתשואות בין המדינות המפותחות למתפתחות שהתקיים במחצית הראשונה. בסיכום התקופה הנסקרת, מדד MSCI העולמי עלה ב- 13.5% לעומת מדד MSCI של השווקים המתפתחים שעלה ב- 12.2%. מדד S&P500 עלה בכ- 17.5% , מדד נסדא"ק טיפס ב- 22.7%, מדד יורו סטוקס 50 עלה ב- 7.9% ומדד ניקיי עלה ב- 6.3% .

לאחר תאריך המאזן, נחנכה באופן רשמי קרן הסיוע הקבועה באירופה (ESM). מדובר בצעד חשוב שהזרים נזילות מיידית למדינות הנמצאות בקשיים. בכדי להיות זכאיות לסיוע האירופאי העבירו יוון וספרד סדרת קיצוצים בתקציב שכלעצמם מכבידים על המשק והאבטלה בטווח הבינוני. נתוני האבטלה בגוש היורו, 11.6% בספטמבר, עדיין גבוהים ומקשים מאד על חזרת הגוש לצמיחה כלכלית. לאור כל זאת, הנציבות האירופית הורידה את תחזית הצמיחה לגוש היורו ל- 2013 מ- 1% ל- 0.1% ולגרמניה מ- 1.7% ל- 0.8%.

בארה"ב, אירופה ויפן נפתחה עונת הדוחות וחברות רבות הנמיכו ציפיות קדימה ל- Q4/12 מתוך חשש להשפעת מצב המשק העולמי על תוצאותיהן. סקטור שבלט בהנמכת הציפיות היה דווקא סקטור הטכנולוגיה, שנתפס ע"י המשקיעים כ"חסין מיתון" ובהתאם הניב תשואת יתר מתחילת השנה. הנמכת הציפיות היוותה עילה למימוש רווחים שהשפיע גם על המניות הדואליות בישראל. במקביל, פורסמו נתוני הגרעון בתקציב ארה"ב שהראו שהוא מתכווץ כשיעור מהתוצר אך הוא עדיין גבוה אבסולוטית ברמה של כ-7% ובמונחים כספיים עומד על 1.1 טריליון דולר. נושא זה, הכולל את סוגיית ה"צוק הפיסקלי" (=פקיעת תוקפן של הטבות מס נרחבות ב- 1.1.13 וקיצוץ אוטומטי בסעיפי תקציב רבים) כמו גם מצב שוק התעסוקה, צפויים לעמוד במוקד ההחלטות בשנה הקרובה של הנשיא הנבחר. במקביל, נתוני מקרו שונים הראו בארה"ב על המשך התאוששות איטית בצריכה הפרטית, המהווה מנוע חשוב בכלכלת ארה"ב. ככלל, נתונים אלו ובעיקר החששות מהטיפול בסוגיית ה"צוק הפיסקלי" גרמו לשוקי המניות בעולם לדשדש בחודש אוקטובר ובמחצית נובמבר, בעוד תשואות אג"ח ממשלת ארה"ב חזרו לרדת.

7. אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

חוזרי הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון

בחברת הפניקס קרנות פנסיה מאוזנות וותיקות בע"מ (להלן: "החברה") מיושמים הוראות חוזרי אחריות ההנהלה, בדבר בקרות ונוהלים לגבי הגילוי והבקרה פנימית על דיווח כספי של גוף מוסדי, ומבוצעים ההליכים הנדרשים בקשר לכך, כמפורט להלן, וזאת על פי השלבים ובמסגרת המועדים שנקבעו בחוזרים הנ"ל, ובשיתוף יועצים חיצוניים שנשכרו לביצוע המשימה. במסגרת זאת, אימצה החברה את מודל הבקרה הפנימי של COSO - COMMITTEE OF SPONSORING ORGANUZATION OF THE TREADWAY COMMISSION המהווה מסגרת מוגדרת ומוכרת המשמשת לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

בקרות ונהלים לגבי הגילוי.

א. סעיף 302 לחוק "סרבנס אוקסלי"

בחברה, חלות הנחיות המפקח לפיהן מתנהל תהליך בהתאם לעקרונות סעיף 302 לחוק "סרבנס אוקסלי", כמפורט להלן.

בעקבות הנחיות שהוציאה הרשות לניירות ערך בארה"ב, במסגרת חוק "סרבנס אוקסלי" (Sarbanes-Oxley Act of 2002), פרסם הממונה על שוק ההון, הביטוח והחסכון (להלן: "הממונה") בשנים 2006-2007 חוזרים המטילים על הגופים המוסדיים לצרף לדוחות הכספיים הצהרות של המנהלים בדבר נאותות הנתונים הכספיים המוצגים בדוחות הכספיים של החברה וקיומן ויעילותן של בקרות פנימיות, שנועדו להבטיח שמידע מהותי המתייחס לגוף האמור מובא לידיעתם. בחודש נובמבר 2010 פורסם חוזר "בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים" אשר עדכן, בין היתר, את נוסח הצהרות המנהלים ואת מתכונת הגילוי בדבר יעילות הבקרות והנהלים לגבי הגילוי בדוחות ובדבר שינוי בבקרה הפנימית על דיווח כספי של גוף מוסדי. בהתאם לאמור, החברה קיימה את ההליך הנדרש על פי סעיף 302 לחוק "סרבנס אוקסלי", שכלל בחינה של תהליכי העבודה והבקרות הפנימיות בגופים המוסדיים.

הנהלת החברה, בשיתוף המנכ"ל ומנהל הכספים של החברה, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של החברה. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל החברה ומנהל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של החברה הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהפניקס ביטוח נדרשת לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

ב. סעיף 404 לחוק "סרבנס אוקסלי"

בחודש יוני 2009 פרסם הממונה חוזר ליישום הוראות סעיף 404 לחוק "סרבנס אוקסלי" באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי וחוות דעת רואה החשבון המבקר לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על דיווח כספי. יישום החוזר מחייב ביצוע תהליך של בחינה רחבה של התהליכים המרכזיים של החברה ונהלי העבודה והבקרה הקשורים בהם. בדוחות הכספיים לתקופה המסתיימת ביום 30 בספטמבר 2012, נכללת הצהרת ההנהלה באשר לאחריותה על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

בחודש נובמבר 2010 פורסם חוזר בנושא "בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים". החוזר בא, בין היתר, לקבוע את נוסח דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי וכן את נוסח חוות דעת של רואה החשבון המבקר.

נכון למועד עריכת הדוח, השלימה החברה את היערכותה ליישום החוזרים בנושא אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 30 בספטמבר 2012 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.

<u>בקרה פנימית על הדיווח הכספי.</u>

במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 בספטמבר 2012 , לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על הדיווח הכספי.

לדוחות הכספיים של החברה מצורפים הדוחות וההצהרות הנדרשים בהתייחס לתהליכים הרלוונטיים, וזאת בהתאם להוראות חוזרי אחריות ההנהלה ושלבי הביניים שנקבעו בהם ליישום החוזרים.

במקביל, ממשיכה החברה להיערך ליישום השלבים הבאים הכלולים בחוזר "אחריות ההנהלה", הנוגעים לדוח לעמית ולמבוטח.

21 בנובמבר, 2012			
תאריך אישור הדוח	בני שיזף יו"ר הדירקטוריון	עמוס לוזון מנכ"ל	יוסי וקסלבאום מנהל הכספים